

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lagar om ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning och lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet samt vissa lagar i samband med dem.

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås ändringar i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning, i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet, i lagen om nödcentralsverksamhet, i strafflagen och i inkomstskattelagen.

Det föreslås att bestämmelserna om förflyttning av gränsbevakningsväsendets tjänstemän till andra uppgifter preciseras så att en tjänsteman kan förflyttas till en annan uppgift, som vid gränsbevakningsväsendet normalt sköts av en person med samma utbildning. I bestämmelserna om gränsbevakares grundutbildning föreslås ändringar som innebär att de studiesociala förmånerna för studerande på grundkursen för gränsbevakare förenhetligas med förmånerna för kadetter som studerar vid Försvarshögskolan. Studierna ska inte längre utföras som tjänsteuppdrag.

Gränsbevakningsväsendets register för tillstånds- och övervakningsärenden ska enligt förslaget delas upp i två olika register. Bestämmelserna om gränsbevakningsväsendets rätt att få information från Nödcentralsverket föreslås bli preciserade.

Avsikten är att de föreslagna lagarna ska träda i kraft den 1 januari 2014.

INNEHÅLL

- - -

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Gränsbevakningsväsendet svarar för övervakningen av Finlands yttre gränser och deltar i upprätthållande av rikets inre och yttre säkerhet, räddningsväsendet samt i vissa övervakningsuppgifter. Gränsbevakningsväsendet är också den ledande sjöräddningsmyndigheten.

En totalrevidering av lagstiftningen om gränsbevakningsväsendet trädde i kraft den 1 september 2005. Gränsbevakningslagen (578/2005), lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005) samt lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2005, nedan gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag) ersatte lagen om gränsbevakningsväsendet (320/1999).

De senaste ändringarna i gränsbevakningslagstiftningen trädde i kraft i början av år 2011 då gränsbevakningsväsendet övergick till ett tvåstegs ledningssystem. Dessutom gjordes i gränsbevakningslagstiftningen vissa nödvändiga tekniska ändringar år 2011, i samband med att den nya förundersökningslagen (805/2011), den nya tvångsmedelslagen (806/2011) och den nya polislagen (872/2011) stiftades. Dessa ändringar träder i kraft den 1 januari 2014.

Gränsbevakningsväsendets uppgifter i landskapet Åland regleras i gränsbevakningslagen, självstyrelselagen för Åland (1144/1991) samt i republikens presidents förordning om gränsbevakningsväsendets uppgifter i landskapet Åland (420/2004). Till gränsbevakningsväsendet hör landskapets gränsövervakningsuppgifter samt, vid sidan av Tullen, dess tulluppgifter. Dessutom svarar gränsbevakningsväsendet för landskapets sjöräddning och utför på begäran av Ålands polis handräckningsuppdrag.

2 Nuläge och föreslagna ändringar

Förflyttning av tjänstemän

En tjänsteman vid gränsbevakningsväsendet är skyldig att övergå till en annan tjänst eller uppgift inom gränsbevakningsväsendet då detta är nödvändigt för att besätta en vakant tjänst eller uppgift enligt gränsbevakningsväsendets detaljerade sammansättning eller i övrigt för att tjänstgöringen ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt. Det föreslås att bestämmelsen om förflyttning av en tjänsteman till en annan uppgift preciseras. En tjänsteman ska enligt förslaget kunna förflyttas till en annan uppgift som inom gränsbevakningsväsendet normalt sköts av en person med samma utbildning.

Det föreslås att rätten att söka ändring utsträcks till alla beslut om förflyttning till en annan uppgift, då tjänstemannen inte uttryckligen har samtyckt till förflyttningen. Det föreslås att förfarandet med besvärstillstånd införs i enlighet med justitieministeriets projekt för utveckling av systemet med rättelseyrkande och besvärstillstånd (OM/12/41/2007).

Skiljande av en gränsbevakningsman från tjänsteutövning för viss tid

Beslut om skiljande av en gränsbevakningsman från tjänsteutövning för viss tid ska fattas av den utnämmande myndigheten. Om den utnämmande myndigheten är statsrådet ska inrikesministeriet besluta om skiljande från tjänsteutövning. Gränsbevakningsväsendets officerare utnämns enligt 128 § i grundlagen 12 § i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning av republikens president. Av denna anledning ska republikens president besluta om skiljande från tjänsteutövning för viss tid när det är fråga om en gränsbevakningsman som utnämnts av republikens president.

Det är emellertid inte ändamålsenligt att republikens president ska fatta beslut om disciplinära straff som gäller skiljande från tjänsteutövning för viss tid. Därför föreslås det att inrikesministeriet kan besluta om skiljande av en gränsbevakningsman från tjänsteutövning för viss tid, dels när det är fråga om en tjänsteman som utnämnts av statsrådet och dels också när det är fråga om en tjänsteman som utnämnts av republikens president. Denna reglering stämmer i sak överens med motsvarande reglering i fråga om försvarsmakten och innebär att gränsbevakningsväsendets officerare jämställs med officerare som tjänstgör inom försvarsmakten.

Avgångsålder

Avgångsålder är benämningen på den ålder då en person senast ska lämna sin tjänst. Avgångsåldern i gränsbevakningsväsendets militära tjänster är 63 år för en chef vid gränsbevakningsväsendet och 60 år för en biträdande chef, general, amiral, överste och kommodor vid gränsbevakningsväsendet. I

övriga militära tjänster är avgångsåldern 55 år, med undantag för tjänster som förutsätter flygarutbildning. I sådana uppgifter är avgångsåldern 50 år.

I försvarsmakten är avgångsåldern 63 år för kommandören för försvarsmakten, 60 år för chefen för huvudstaben samt i tjänster som general, amiral, överste och kommodor. I en generalstjänst som förutsätter flygarutbildning är den dock 55 år och i en överstetjänst som förutsätter flygarutbildning 52 år. I övriga militära tjänster är avgångsåldern 55 år, i uppgifter som förutsätter flygarutbildning dock 45–50 år med beaktande av personens utbildning och erfarenhet.

Bestämmelserna om gränsbevakningsväsendet skiljer sig i sak från bestämmelserna om försvarsmakten så att inom gränsbevakningsväsendet inte gäller någon särskild avgångsålder för generals- och överstetjänster som förutsätter flygarutbildning. En sådan reglering skulle emellertid behövas också inom gränsbevakningsväsendet. Det föreslås att avgångsåldern i generals- och överstetjänster som förutsätter flygarutbildning ska vara 55 år. Bestämmelsen har inte betydelse för tidpunkten då militärpensionen börjar utan personen i fråga kan fortsättningsvis, om han eller hon så önskar, avgå med pension efter att ha fyllt 50 år eller också tidigare om de villkor är uppfyllda som anges i lagen om statens pensioner (1295/2006). I uppgifter som förutsätter flygarutbildning inträder rätten till ålderspension tidigast vid 45 års ålder och efter 20 tjänstgöringsår.

Grundkursen för gränsbevakare

Gräns- och sjöbevakningsskolans grundkurs för gränsbevakare avläggs som tjänsteuppdrag. Den studerande utnämns för viss tid till en gränsbevakartjänst och till honom eller henne betalas då för studietiden lön enligt gränsbevakningsväsendets lönesystem. Den som antagits som studerande förutsätts innan studierna börjar skriftligen förbinda sig att tjänstgöra inom gränsbevakningsväsendet i minst två år efter avslutade studier.

De studiesociala förmånerna för studerande på grundkursen för gränsbevakare föreslås av statsekonomiska skäl bli ändrade så att de motsvarar förmånerna för kadetter som studerar vid Försvarshögskolan. Studierna ska enligt förslaget fortfarande vara kostnadsfria men de ska inte längre utföras som tjänsteuppdrag. De studerande kommer enligt förslaget inte längre att ha sådana rättigheter och skyldigheter som tillkommer tjänstemän och de har sålunda inte tjänstemannaställning.

På lagnivå föreslås bestämmelser om de studerandes ställning, studiesociala förmåner, drogtestning samt om förfarandet i ärenden som gäller förlust av studierätt och avbrytande av studierna. Från statsrådets förordning om gränsbevakningsväsendet (651/2005) överförs till lagnivå och preciseras bestämmelserna om undervisnings- och examensspråk, antagning till utbildning, studerandes övriga uppgifter, studietid och senareläggning av studier samt om tystnadsplikt och -rätt. Bland annat bestämmelserna om förlust av studierätt gäller samtliga studerande vid Gräns- och sjöbevakningsskolan.

Studerande på grundkursen för gränsbevakare ska också efter ändringen underteckna en tjänstgöringsförbindelse i början av studierna, eftersom gränsbevakare som avlagt studierna med godkänt resultat omedelbart efter avslutade studier utnämns till en gränsbevakartjänst. I praktiken kommer den ersättningsskyldighet som sammanhänger med en grundkursstuderandes

tjänstgöringsförbindelse att minska, eftersom i den inte längre ska beaktas den studerandes nuvarande lön.

Det föreslås att för sökande av ändring i studierelaterade beslut förenhetligas när det gäller antagning till utbildning på basis av urvalsprov, tjänstgöringsförbindelse, förordnande till drogtestning, senareläggning av studier, samt grundkursstuderandes studiesociala förmåner ska tas i bruk ett förfarande med rättelseyrkande som innebär att den som är missnöjd med ett beslut kan yrka på rättelse hos staben för gränsbevakningsväsendet.

Beslut som getts med anledning av ett rättelseyrkande kan i enlighet med förvaltningsprocesslagen (586/1996) överklagas hos förvaltningsdomstolen. I fortsättningen ska Helsingfors förvaltningsdomstol inte längre vara den enda besvärinstansen. Förvaltningsdomstolens beslut kan via förfarandet med besvärstillstånd överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen.

Beslut som gäller skriftlig varning, avbrytande av studier och förlust av studierätt ska dock överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. Förvaltningsdomstolens beslut kan enligt förslaget överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen, om den beviljar besvärstillstånd.

Behandling av personuppgifter

Gränsbevakningsväsendet har tillgång till gränsbevakningsväsendets funktionella datasystem vars delregister är undersöknings- och handräckningsregistret, registret för tillståndsärenden och övervakningsärenden, gränsbevakningsväsendets register över personer misstänkta för brott samt säkerhetsdataregistret. Gränsbevakningsväsendet registrerar genom direkt anslutning information som insamlats i samband med dess lagstadgade uppgifter också i vissa andra myndigheters register. Som de viktigaste av dessa register kan nämnas informationssystemet för polisärenden och informationssystemet för förvaltningsärenden, som det föreskrivs om i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet (761/2003). Gränsbevakningsväsendet är inte registeransvarigt i fråga om uppgifter som registrerats i polisens personregister, trots att det i sin verksamhet svarar för att uppgifterna är korrekta samt för att registreringen och användningen har gått lagligt till.

I gränsbevakningsväsendets register för tillstånds- och övervakningsärenden kan registreras uppgifter i anslutning till gränsbevakningsväsendets tillståndsförvaltning och lagstadgade övervakningsuppgifter. I regeringens proposition med förslag till gränsbevakningslag (RP 6/2005 rd) konstateras det att gränskontroll betraktas närmast som en administrativ åtgärd. En person kan förvägras rätt att passera gränsen bl.a. då personen bedöms orsaka fara för allmän ordning och säkerhet eller har dömts till straff för brott i Finland under sin vistelsetid eller upprepade gånger gjort sig skyldig till brott. Av den anledningen ansågs det befogat att från första början registrera gränskontrolluppgifter i gränsbevakningsväsendets undersöknings- och handräckningsregister. Från och med år 2010 har gränskontrolluppgifterna överförts till registret för tillstånds- och övervakningsärenden, eftersom de ansetts vara av administrativ karaktär. Samtidigt ändrades i praktiken tolkningen av gränsövervakningens rättsliga karaktär.

I gränsbevakningsväsendets tillstånds- och övervakningsregister kan registreras uppgifter som har samband med gränsbevakningsväsendets tillståndsförvaltning och dess lagstadgade

övervakningsuppgifter. Uppgiftsgrupperna i registret för tillstånds- och övervakningsärenden har definierats som sådan information som avses i polislagens (493/1995) 1 § 3 mom. (den nya polislagens 1 kap. 1 § 2 mom.). Definitionen i fråga innebär i praktiken att hanteringen av registeruppgifter betraktas som administrativ verksamhet. Gränsbevakningsväsendets övervakningsuppgifter är emellertid till sin karaktär snarare upprätthållande av allmän ordning och säkerhet enligt polislagens 1 § 1 mom.

Att uppgifter i anslutning till gränsbevakningen registreras i ett administrativt register har orsakat tolkningsoklarheter när det gäller frågan om det vid gränsövervakningen är möjligt att utnyttja personregister som innehåller uppgifter som avses i polislagens 1 § 1 mom.

Eftersom de uppgifter som registreras i registret för tillstånds- och övervakningsärenden är av olika karaktär och skiljer sig från varandra i fråga om användningsändamålen, är det ändamålsenligt att inrätta separata register för de två ärendegrupperna. Tillståndsärenden föreslås bli definierade som administrativ verksamhet av det slag som avses i de nya polislagens 1 kap. 1 § 2 mom. medan övervakningsuppgifter föreslås bli definierade som sådan verksamhet som avses i polislagens 1 kap. 1 § 1 mom.

Det är motiverat att göra denna indelning i synnerhet med tanke på kravet på ändamålsbundenhet. Då gränsbevakningsväsendets övervakningsuppgifter uttryckligen betraktas som verksamhet av det slag som avses i den nya polislagens 1 kap. 1 § 1 mom. möjliggör detta användning av informationen i andra personregister som inrättats för samma ändamål, utan några särskilda grunder för undantag. Det är i praktiken fråga t.ex. om möjligheten att i övervakningsuppdrag utnyttja information som registrerats i undersöknings- och handräckningsregistret eller i informationssystemet för polisärenden. På så sätt kan man kontrollera t.ex. i dessa register införda uppgifter om arbetarskydd eller efterlysningar av personer och motorfordon. Det är motiverat att andra register kan användas i mera begränsad utsträckning när det gäller uppdrag i samband med tillståndsärenden.

Det föreslås att gränsbevakningens register för tillstånds- och övervakningsärenden indelas i två separata register. I det nya registret för tillståndsärenden ska enligt förslaget registreras endast uppgifter om gränsonstillstånd och -anmälningar som klart kan anses ha samband med den administrativa verksamheten. I det nya registret för övervakningsärenden ska enligt förslaget registreras sådan i samband med övervakningsuppdrag erhållen information som snarare kan anses ha samband med upprätthållande av allmän ordning och säkerhet enligt polislagens 1 § 1 mom. (den nya polislagens 1 kap. 1 § 1 mom.). Till övervakningsuppgifterna hör enligt förslaget också gränskontroller och annan gränsövervakning.

Enligt den gällande lagstiftningen har gränsbevakningsväsendet inte någon allmän rätt att med hjälp av teknisk anslutning hämta information som registrerats i nödcentralsdatasystemet. Sådan information kan i princip hämtas endast då en nödcentral har larmat gränsbevakningsväsendet eller annars på särskild begäran. I nödcentralsdatasystemet ska registreras sådan för arbetarskyddet relevant information (uppgifter om faromoment) som har en väsentlig betydelse också för utförandet av gränsbevakningsväsendets lagstadgade uppgifter. Informationen ska enligt förslaget fås automatiskt, utan någon särskild begäran. Gränsbevakningsväsendet föreslås få rätt att med hjälp av teknisk anslutning ur nödcentralssystemet hämta sådan med tanke på någons personliga säkerhet

eller gränsbevakningsväsendets arbetarskydd relevant information som behövs för att gränsbevakningsväsendet ska kunna utföra sitt lagstadgade uppdrag.

3 Propositionens konsekvenser

3.1 Ekonomiska konsekvenser

Ändringen som innebär att ingen lön betalas till deltagare i grundkursen för gränsbevakande kommer att minska gränsbevakningsväsendets löneutgifter. Då en 12 månaders grundkurs för 30 studerande genomförs med nuvarande studiesociala förmåner kommer kostnaderna för löner, dagpenningar och hemresor att vara ca 800 000 euro. Då grundkursen blir oavlönad innebär detta på nuvarande nivå en årlig inbesparing på ca 580 000 euro.

Indelningen av registret för tillstånds- och övervakningsärenden i två separata register samt upprättandet av en teknisk anslutning till nödcentralsdatasystemet beräknas inte orsaka några betydande kostnader.

3.2 Personella konsekvenser

Att grundkursen blir oavlönad kommer enligt gränsbevakningsväsendets åsikt inte att i någon större utsträckning påverka rekryteringen av studerande. En förfrågan till tidigare studerande visade att den lön som betalades under studietiden inte på ett avgörande sätt påverkade benägenheten att söka sig till branschen.

De studerande på grundkursen kommer inte längre att utnämnas till en tjänst för den tid studierna pågår. Ändringen kommer att påverka utvecklingen av antalet årsverken inom gränsbevakningsväsendet i förhållande till det årliga antalet studerande.

3.3 Konsekvenser för myndigheterna

I och med att gränsbevakningsväsendets register för tillstånds- och övervakningsärenden indelas i två olika register förbättras myndigheternas verksamhetsförutsättningar, då all behövlig information står till buds för övervakningen.

3.4 Könsrelaterade konsekvenser

Propositionen har inga direkta könsrelaterade konsekvenser och den leder inte heller till särbehandling av könen.

3.5 Samhälleliga konsekvenser

Propositionen får konsekvenser för de studerandes ställning vid Gräns- och sjöbevakningsskolan. I fråga om de studerandes rättigheter och skyldigheter föreslås mera detaljerade bestämmelser.

4 Beredningen av propositionen

Propositionsutkastet har utarbetats på inrikesministeriets gränsbevakningsavdelning som en del av projektet för revidering av gränsbevakningslagstiftningen. Som stöd för arbetet tillsatte inrikesministeriet den 5 september 2012 en arbetsgrupp. Representerade i arbetsgruppen var

inrikesministeriet, justitieministeriet, Polisstyrelsen och Tullen. Gränsbevakningsväsendets personalorganisationer hade en gemensam representant i arbetsgruppen.

Arbetsgruppen sammanträdde sex gånger. På grund av den snäva tidtabellen och det omfattande propositionsutkastet hade arbetsgruppen inte tid att behandla hela propositionsutkastet grundligt. Utkastet färdigställdes som tjänstearbete.

Inrikesministeriet bad 84 myndigheter, organisationer och sammanslutningar inkomma med yttranden om utkastet till regeringens proposition med förslag till justering av gränsbevakningslagstiftningen. Sammanlagt 39 myndigheter och andra aktörer inkom med yttranden. Dessutom meddelade 10 remissinstanser att de inte kommer att yttra sig om utkastet. En sammanställning av yttrandena har publicerats på adressen www.intermin.fi.

Efter remissomgången indelades propositionsutkastet i två delar, varav denna proposition är den första. Den andra propositionen kommer att avlåtas senare. Yttranden om lagförslagen i denna proposition har inkommit från justitieministeriet, försvarsministeriet, inrikesministeriets polisavdelning, finansministeriet, Nödcentralverket, Polisyrkeshögskolan, Uleåborgs förvaltningsdomstol, dataombudsmannens byrå, Skatteförvaltningen, löntagarorganisationen Pardia, Befälsförbundet rf, Gränssäkerhetsunionen rf, Finlands Polisorganisationers Förbund rf och Officersförbundet rf. Dessutom behandlades propositionsutkastet våren 2013 i gränsbevakningsväsendets samarbetsförfarande.

I yttrandena ansågs de föreslagna ändringarna huvudsakligen vara värda att understöda. De ändringsförslag som framförs i yttrandena har huvudsakligen beaktats i propositionen.

Ordalydelsen i bestämmelsen om förflyttning av tjänstemän har preciserats på basis av yttrandena. På grund av finansministeriets yttrande har besvärsrätten över förflyttning av en tjänsteman till en annan uppgift inte i enlighet med det ursprungliga förslaget utsträckts till alla förflyttningsbeslut. Besvärsrätten föreslås gälla endast förflyttningar som tjänstemannen inte har samtyckt till.

Med anledning av Polisyrkeshögskolans yttrande har de förpliktelser och begränsningar preciserats som ställs på studerandena enligt Gräns- och sjöbevakningsskolans instruktion.

De ändringsförslag som inte har beaktats beskrivs i det följande.

Åbo förvaltningsdomstol ansåg att förfarandet med rättelseyrkande borde utsträckas att gälla sådana beslut om förflyttning till en annan tjänst eller uppgift som avses i 14 § i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning. Det ansågs inte möjligt att i detta sammanhang utreda frågan om förfarandet med rättelseyrkande lämpligen kunde tillämpas på beslut om tjänsteförhållanden.

Löntagarorganisationen Pardia och Gränssäkerhetsunionen rf motsatte sig förslaget att en tjänsteman ska kunna förflyttas till en uppgift med lägre svårighetsgrad. Officersförbundet rf konstaterade att det kan godkänna förfarandet endast om en tjänsteman bevisligen inte klarar av sina uppgifter. I samband med andra förflyttningar får den fasta lönen inte sänkas. Befälsförbundet rf ansåg att en tjänsteman inte utan skäl som beror på tjänstemannen själv får flyttas till en uppgift med lägre svårighetsgrad.

Löntagarorganisationen Pardia, Gränssäkerhetsunionen rf och Finlands Polisorganisationers Förbund rf ansåg att de studiesociala förmånerna för de studerande på grundkursen för gränsbevakare innebär en avsevärd försämrning.

Befälsförbundet rf föreslog att bestämmelsen om tjänstgöringsförbindelse skulle gälla endast grundutbildningen och grundkursen och inte alla studier som bedrivs med stöd av urvalsprov. Förslaget har till denna del preciserats så att någon tjänstgöringsförbindelse inte skulle krävas i samband med utbildning som är kortare än två månader.

Enligt Polisyrkeshögskolans åsikt är det skäl att i lagen eller i statsrådets förordning föreskriva om omfattningen av grundkursen för gränsbevakare eller åtminstone om dess minimiomfattning. Det föreslås att i Gräns- och sjöbevakningsskolans instruktion föreskrivs om utbildningens omfattning och längd. Gränsbevakningsväsendet ordnar inte utbildning med inriktning på yrkesexamina, vilket innebär att de yrkesinriktade studierna klassificeras som fortbildning.

5 Samband med andra propositioner

Riksdagen behandlar som bäst regeringens proposition med förslag till lagar om ändring av lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet och lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet samt vissa lagar som har samband med dem (RP 66/2012 rd). I den lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet som ingår i propositionen föreslås ändringar delvis i samma bestämmelser som föreslås bli ändrade i denna proposition. Det är skäl att under riksdagsbehandlingen samordna de ändringsförslag som ingår i propositionerna.

Riksdagen behandlar som bäst regeringens proposition med förslag till lag om militär disciplin och brottsbekämpning inom försvarsmakten och till vissa lagar som har samband med den (RP 30/2013 rd). Propositionen har betydelse för den ändring av 31 § i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning som föreslås i denna proposition, vilket det är skäl att beakta i samband med riksdagsbehandlingen.

Riksdagen behandlar som bäst regeringens proposition med förslag till lag om säkerhetsutredningar (RP 57/2013 rd). I den ändring av 26 § i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning som föreslås i denna proposition hänvisas till den nuvarande lagstiftningen om säkerhetsutredningar. Det mest ändamålsenliga vore att samordna propositionerna under riksdagsbehandlingen.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslagen

1.1 Lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning

1 kap. Allmänna bestämmelser

2 §. *Gränstrupper*. I paragrafen uppdateras hänvisningen till den nya värnpliktslagen (1437/2007).

2 kap. Gränsbevakningsväsendets förvaltning och personal samt tjänstemännens särskilda rättigheter och skyldigheter

3 §. *Gränsbevakningsväsendet, chefen och förvaltningsenheterna.* I paragrafens 1 mom. föreslås en teknisk ändring som gäller Gräns- och sjöbevakningsskolan.

5 §. *Inrikesministeriets uppgifter inom gränsbevakningsväsendet.* Enligt 3 § 1 mom. i lagen om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner (362/2002) är det ministerium som saken gäller behörigt vid placeringsorten för statens centralförvaltningsenheter och sådana statliga funktioner som sköts på riksnivå eller centraliserat. Enligt 3 § 2 mom. i den nämnda lagen kan vederbörande ministerium i sådana fall som det anser vara viktiga förbehålla sig den beslutanderätt som ministeriet underställda ämbetsverk har i fråga om indragning eller nedskärning av regionala eller statliga enheter och funktioner.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. avgör inrikesministeriet ärenden som gäller indragning eller nedskärning av regionala och lokala enheter och funktioner inom gränsbevakningsväsendet. Till åtskillnad från 3 § 2 mom. i lagen om behörighet vid placering av statliga enheter och funktioner är ministerns beslutanderätt inte kopplad till hur viktigt ärendet är. Bestämmelsen är ovillkorlig till sin utformning och ger sålunda inte ministeriet eller gränsbevakningsväsendet prövningsrätt i ärendet.

I motiveringen till paragrafens 2 mom. definieras inte heller närmare vad som avses med funktioner. Begreppet funktion har sålunda inte t.ex. sammankopplats med om funktionen är riksomfattande, regional eller lokal. Det kan inte heller anses ha någon betydelse vem som ursprungligen inrättat funktionen.

Inom gränsbevakningsväsendet fattas regelbundet beslut om överföringar, sammanslagningar och indragningar av gränsbevakningsväsendets funktioner och enheter. En del av dessa är mindre betydande och baserade t.ex. på operativa effektivitetssynpunkter. Sådana beslut kan gälla t.ex. indragning av en viss operativ funktion eller sammanslagning av regionalt närstående enheter.

I de fall som nämns ovan är det av ekonomiskt eller samhälleligt viktiga skäl inte motiverat att beslutsfattaren alltid är inrikesministern. Chefen för gränsbevakningsväsendet bör kunna avgöra sådana frågor gällande indragning eller nedskärning av regionala och lokala enheter och funktioner som inte är viktiga från ekonomisk eller samhällelig synpunkt. Det föreslås därför att momentets ordalydelse justeras. Inrikesministern ska emellertid alltid om han eller hon så önskar ha rätt att förbehålla sig avgörandet av ett ärende.

7 §. *Beslut av republikens president i militära kommandomål inom gränsbevakningsväsendet.* Enligt paragrafens 2 mom. fattar republikens president utom statsrådet beslut i militära kommandomål som gäller gränsbevakningsväsendet på föredragning av inrikesministern. När ett sådant ärende föredras har statsministern rätt att vara närvarande och uttala sin uppfattning om ärendet. Enligt paragrafens 3 mom. kan presidenten på eget initiativ eller på framställning av inrikesministern överföra ett militärt kommandomål för att avgöras av presidenten i statsrådet. Presidenten beslutar då om målet på föredragning av inrikesministern utan att statsrådet lägger fram förslag till avgörande.

Det föreslås att i paragrafen nämns att chefen för gränsbevakningsväsendet ska ha rätt att vara närvarande och uttala sin uppfattning vid en s.k. kabinettföredragning och vid en sådan

föredragning i statsrådet som avses i 3 mom. Motsvarande reglering ingår i 32 § 1 och 3 mom. i lagen om försvarsmakten (551/2007) där det föreskrivs att kommendören för försvarsmakten har rätt att närvara och uttala sin uppfattning om saken vid en kabinettföredragning när föredragande är försvarsministern samt vid behandling av ett ärende som har överförts till statsrådet av presidenten.

9 §. *Tjänsterna vid gränsbevakningsväsendet.* Enligt den gällande paragrafens 2 mom. utfärdas genom förordning av statsrådet närmare bestämmelser om rätt för chefen för gränsbevakningsväsendet att inrätta, ändra och dra in tjänster vid gränsbevakningsväsendet samt om rätten att placera och flytta tjänster inom gränsbevakningsväsendet.

I lagens 14 § föreskrivs om de förutsättningar under vilka en tjänsteman vid gränsbevakningsväsendet är skyldig att övergå till en annan tjänst eller uppgift inom gränsbevakningsväsendet. I 25 § i statsrådets förordning om gränsbevakningsväsendet föreskrivs närmare om förflyttning av tjänstemän. Om inte något annat föreskrivs fattar chefen för respektive förvaltningsenhet beslut om förflyttning av en tjänsteman inom förvaltningsenheten inom ramen för gränsbevakningsväsendets detaljerade sammansättning. Staben för gränsbevakningsväsendet fattar beslut om förflyttning av en tjänsteman från en förvaltningsenhet till en annan. Statsrådet beslutar dock om förflyttning av en tjänsteman som statsrådet har förordnat till sin uppgift och chefen för gränsbevakningsväsendet om förflyttning av en tjänsteman som chefen för gränsbevakningsväsendet har förordnat till sin uppgift.

En tjänsteman som blir utnämnd till en tjänst inom gränsbevakningsväsendet kvarstår enligt huvudregeln i samma tjänst men kan enligt lagens 14 § flyttas till en annan uppgift vid samma eller en annan förvaltningsenhet. Med tanke på en effektiv förvaltning av gränsbevakningsväsendets personalresurser är det inte ändamålsenligt att en person som förflyttas från en förvaltningsenhet till en annan också övergår till en annan tjänst vid den andra förvaltningsenheten. Från administrativ synpunkt är det ändamålsenligare att en sådan person kvarstår i samma tjänst under hela den tid som han eller hon är i gränsbevakningsväsendets anställning och förflyttas till en annan uppgift enligt huvudregeln.

Av den gällande paragrafens 2 mom. följer av att staben för gränsbevakningsväsendet inte kan förflytta en tjänsteman och dennes tjänst från en förvaltningsenhet till en annan, utan beslutet om förflyttningen eller placeringen ska fattas av chefen för gränsbevakningsväsendet också i fråga om personer som förflyttas av staben för gränsbevakningsväsendet. Av denna anledning föreslås det att momentets ordalydelse förtydligas.

I och med ändringen av paragrafens 2 mom. föreslås det att 19 § 2 mom. i statsrådets förordning om gränsbevakningsväsendet ändras så att staben för gränsbevakningsväsendet ska besluta om flyttning och placering av tjänster vid förvaltningsenheter. I fråga om tjänster som besätts av statsrådet eller chefen för gränsbevakningsväsendet ska befogenheten att flytta tjänster och placera dem vid förvaltningsenheter kvarstå hos chefen för gränsbevakningsväsendet.

14 §. *Förflyttning av en tjänsteman till en annan tjänst eller uppgift.* Det föreslås att paragrafens 1 mom. preciseras så att en tjänsteman vid gränsbevakningsväsendet är skyldig att övergå till en sådan uppgift som i gränsbevakningsväsendets personalsammansättning normalt sköts av en

tjänsteman med samma utbildning. I detta sammanhang föreslås i förhållande till den gällande lagen inga ändringar i grunderna för skyldigheten att övergå till en annan uppgift.

En tjänsteman kan överföras till en annan tjänst eller uppgift, utöver vad som i statstjänstemannalagen (750/1994) föreskrivs om arbetsledningens rätt att ändra en tjänstemans uppgifter och förordna tjänstemannen till andra uppgifter. Förfarandet innebär mera omfattande möjligheter att förflytta en tjänsteman än vad som nämns ovan, inklusive förflyttning av tjänstemannen till en annan tjänstgöringsort utan dennes samtycke.

Praxis är den att en vakant tjänst eller uppgift trots skyldigheten att övergå till en annan tjänst ska tillsättas bland sökande som anmält intresse (militära uppgifter) eller på basis av ansökningsförfarandet enligt statstjänstemannalagen (civila tjänster och uppgifter).

Avsikten med gränsbevakningsväsendets långsiktiga karriär- och personalplanering är dels att säkerställa att till gränsbevakningsväsendets uppdrag alltid kan förordnas yrkeskunnig och tillräckligt erfaren personal och dels att gränsbevakningsväsendets anställda i första hand ska övergå till högre uppgifter eller uppgifter som är på samma nivå som tidigare.

Enligt tidigare praxis ska det vara möjligt att förflytta en tjänsteman till en annan uppgift som kan skötas med samma utbildning, också utan tjänstemannens samtycke. Ändringsbehovet är en följd av högsta förvaltningsdomstolens beslut (HFD:2013:5) där domstolen konstaterar att nuvarande praxis inte ger rätt att förflytta en tjänsteman till en uppgift med lägre svårighetsgrad.

Det ska vara möjligt att förflytta en tjänsteman till en annan uppgift som motsvarar hans eller hennes utbildning t.ex. under en vid gränsbevakningsväsendet i en militär tjänst anställd tjänstemans karriär, för att gränsbevakningsväsendets lagstadgade uppgifter ska kunna utföras så säkert och effektivt som möjligt. Den som tjänstgör i en militär tjänst vid gränsbevakningsväsendet ska under sin karriär kunna förvärva ett brett spektrum av kunskaper om och erfarenheter av funktionerna inom området. Detta är möjligt endast för en tjänsteman som tjänstgör i olika uppgifter inom gränsbevakningsväsendet. I en sådan relativt liten organisation som gränsbevakningsväsendet är det inte alltid möjligt att förflytta en tjänsteman till en lika krävande uppgift. Tjänstemannen ska dock förflyttas mellan uppgifter som dennes utbildning omfattar.

En tjänsteman måste kunna förflyttas till en annan uppgift som motsvarar hans eller hennes utbildning också då han eller hon av någon orsak som inte beror på tjänstemannen inte längre har förutsättningar att sköta sin nuvarande uppgift. Tjänstemannen kan t.ex. uppträda på ett sådant sätt att han eller hon inte längre är behörig att arbeta i uppgifter som förutsätter en gränsbevakningsmans befogenheter. Om tjänstemannens uppträdande inte är så klandervärt att det förutsätter att tjänstemannen sägs upp, skiljs från tjänsteutövning för viss tid eller avhålls från tjänsteutövning, bör det vara möjligt att överföra tjänstemannen till uppgifter som han eller hon kan sköta utan en gränsbevakningsmans befogenheter. En sådan förflyttning är i allmänhet temporär och tjänstemannen ska enligt förslaget förflyttas tillbaka till de tidigare uppgifterna så snart som befogenheterna kan återställas.

Det kan också vara fråga om att flytta en tjänsteman till en uppgift vars svårighetsgrad enligt gränsbevakningsväsendets lönesystem är lägre. I synnerhet med tanke på sådana situationer är

tjänstemannens lön enligt gränsbevakningsväsendets tjänstekollektivavtal skyddad på så sätt att lönen hålls på samma nivå i ett års tid efter förflyttningen. Om lönen inte under den tiden har stigit minst till nivån före förflyttningen, sjunker den efter året med en svårighetsklass.

I paragrafens 2 mom. föreslås inga ändringar.

Grundlagsutskottet har ansett att förbudet mot överklagande i anslutning till förflyttningssystemet står i rätt proportion bl.a. av den anledningen att en förflyttning kan gälla endast en tjänst på samma nivå eller en högre tjänst eller förflyttning till en uppgift eller med vederbörandes samtycke (t.ex. GrUU 40/1998, GrUU 29/2006 rd, GrUU 51/2006 rd och GrUU 51/2010). Det föreslås att rätten att söka ändring i enlighet med det som anförs ovan i paragrafens 3 mom. ska utsträckas till att gälla sådana förflyttningar från en uppgift till en annan som tjänstemannen inte uttryckligen har samtyckt till. Rätten att söka ändring gäller nu endast sådana förflyttningar till en tjänst eller uppgift, som innebär att tjänstgöringsorten ändras. Andra beslut om förflyttning till en annan tjänst eller uppgift eller om förordnande till en uppgift får fortfarande inte överklagas genom besvär.

Det föreslås att till bestämmelsen om överklagande fogas ett omnämnande om besvärstillstånd och högsta förvaltningsdomstolen. Förvaltningsdomstolens beslut kan genom förfarandet med besvärstillstånd överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen. Förflyttningsbeslut kan verkställas omedelbart, om besvärsmyndigheten inte bestämmer något annat.

15 §. *Gränsbevakningsmän.* Enligt paragrafens 1 mom. är gränsbevakningsmän sådana tjänstemän vid gränsbevakningsväsendet som fått den utbildning för gränsbevakningsmän om vilken föreskrivs genom förordning av statsrådet och som förordnats till gränsbevakningsmän av chefen för förvaltningsenheten. Av ordalydelsen följer att då en tjänsteman förflyttas eller övergår till en annan förvaltningsenhet ska han på nytt förordnas till gränsbevakningsman. Förfarandet är inte ändamålsenligt i fråga om administreringen av anställningsförhållandet. Det föreslås därför att bestämmelsen ändras så att förvaltningsenhetens chefs förordnande till gränsbevakningsman står fast trots förflyttningen till en annan förvaltningsenhet.

I paragrafens 2 mom. föreslås inga ändringar.

Det föreslås att paragrafens 3 mom. upphävs eftersom de som studerar på Gräns- och sjöbevakningsskolans grundkurs inte längre i fortsättningen kommer att studera som utnämnda till en gränsbevakartjänst för viss tid och att de sålunda inte heller kommer att ha gränsbevakares befogenheter.

20 a §. *Skiljande av en gränsbevakningsman från tjänsteutövning för viss tid.* Enligt denna paragraf kan en gränsbevakningsman som bryter mot eller åsidosätter sin tjänsteplikt, om en varning inte kan anses vara tillräcklig, som disciplinstraff skiljas från tjänsteutövning för en tid av minst en och högst sex månader.

Det föreslås att paragrafens 2 mom. ändras så att inrikesministeriet ska fatta beslut om skiljande från tjänsteutövning också när det är fråga om en tjänsteman som utnämnts av republikens president.

Motsvarande reglering ingår i 48 § 2 mom. i lagen om försvarsmakten. Enligt bestämmelsen beslutar försvarsministeriet om skiljande från tjänsteutövning när det är fråga om att republikens president eller statsrådet har utnämnt en yrkesmilitär. Avsikten med ändringen är att jämställa officerare som tjänstgör vid gränsbevakningsväsendet med officerare som tjänstgör i försvarsmakten och att utsträcka gränsbevakningsväsendets disciplinära åtgärd, dvs. skiljande från tjänsteutövning för viss tid, också till personer som tjänstgör som officerare.

23 §. *Uniform.* I denna paragraf föreskrivs om användning av militäruniform som gränsbevakningsväsendets uniform. I inrikesministeriets förordning om gränsbevakningsväsendets uniform och gränsbevakningsmans kännetecken (654/2005) föreskrivs närmare om gränsbevakningsväsendets uniform och gränsbevakningsmans kännetecken. För tydlighetens skull föreslås att paragrafen ändras så att i den föreskrivs om gränsbevakningsväsendets uniform utan hänvisning till begreppet militäruniform. Dessutom föreslås en precisering av ordalydelsen när det gäller befogenhet att utfärda förordning om gränsbevakningsmäns emblem. De föreslagna ändringarna är av teknisk karaktär.

3 kap. Utbildning, undervisning och forskning vid gränsbevakningsväsendet

25 §. *Utbildning och undervisning vid Gräns- och sjöbevakningsskolan.* Det föreslås att hänvisningen i paragrafens 2 mom. till förordningen om försvarshögskolan ändras till en hänvisning till lagen om Försvarshögskolan där det föreskrivs om utbildningsprogram för officerare samt om studier som leder till påbyggnadsexamen och om fortbildning.

I paragrafens 3 mom. föreslås en smärre språklig justering.

25 a §. *Allmän organisering av utbildning och forskning inom gränsbevakningsväsendet.* Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf vars 1 mom. motsvarar nuvarande 26 §. I paragrafens ordalydelse föreslås en liten språklig justering.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om Gräns- och sjöbevakningsskolans instruktion. I den föreskrivs om utbildningens och undervisningens varaktighet och omfattning samt om utbildning- och undervisningsarrangemangen, dvs. om examensfordringar och läroämnena, om förfarandet för antagning av studerande och om grunderna för bedömning av studieresultat. Detta är motiverat av den anledningen att grundkursen för gränsbevakare inte resulterar i en särskild examen utan i behörighet för en gränsbevakartjänst. Gränsbevakningsväsendet ordnar inte utbildning för yrkesexamina, vilket innebär att de yrkesinriktade studierna klassificeras som fortbildning.

Vidare föreskrivs i instruktionen om de studerandes ställning och uppförande samt om den inre ordning som den militära ordningen förutsätter, om de studerandes fritid, ledigheter och frånvaro, om användning av gräns- och sjöbevakningsskolans lokaler och egendom samt om förpliktelser i anslutning till upprätthållandet av beredskapen, exempelvis om jourtjänst.

25 b §. *Studerande vid Gräns- och sjöbevakningsskolan.* Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf där det föreskrivs om studerande vid Gräns- och sjöbevakningsskolan. Med studerande avses personer som avlägger grundkursen för gränsbevakare och andra som studerar vid Gräns- och sjöbevakningsskolan.

25 c §. *Undervisnings- och examensspråk.* Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf som huvudsakligen motsvarar statsrådets förordning om gränsbevakningsväsendet. Gräns- och sjöbevakningsskolans undervisnings- och examensspråk ska enligt förslaget vara finska eller svenska. Studerande har enligt förslaget rätt att vid antagning av studerande och avläggande av kunskapsprov använda antingen finska eller svenska. Gräns- och sjöbevakningsskolan kan besluta att i undervisningen och vid avläggande av kunskapsprov får användas också något annat språk.

25 d §. *Studerandes tystnadsplikt och tystnadsrätt.* Det föreslås att till lagen fogas denna nya paragraf som med en precisering motsvarar en reglering i statsrådets förordning om gränsbevakningsväsendet. Enligt paragrafen gäller i fråga om Gräns- och sjöbevakningsskolans studerandes tystnadsplikt och tystnadsrätt vad som föreskrivs i 17 § i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning.

25 e §. *Studerandes användning av uniform.* Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf som kompletterar 23 § och där det föreskrivs att studerande på grundkursen för gränsbevakare ska använda gränsbevakningsväsendets uniform då de deltar i utbildningen. Användningen av uniform sammanhänger med den militära ordning som upprätthålls vid Gräns- och sjöbevakningsskolan. Uniformen är viktig med tanke på den militära ledningen, eftersom dess emblem bl.a. anger bärarens militära grad och gör det möjligt att snabbt dra slutsatser om befälsförhållandena.

26 §. *Antagning till grundkursen till gränsbevakare.* I gällande 26 § föreskrivs om utbildning och forskning inom gränsbevakningsväsendet. Motsvarande bestämmelser föreslås i nya 25 a §.

I förslaget till 26 § föreskrivs om antagning till grundkursen för gränsbevakare. Gräns- och sjöbevakningsskolan antar studerande till grundkursen för gränsbevakare. Vid antagningen ska beaktas att syftet med utbildningen är att ge kompetens för utnämning till gränsbevakartjänst. Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. kan till grundkursen antas en person som har blivit godkänd i urvalsprovet. Dessutom krävs att personen är finsk medborgare och har fullgjort väpnad värnplikt eller frivillig militärtjänst för kvinnor. Vidare krävs att personen i fråga har avlagt studentexamen, gymnasiets lärokurs eller minst andra stadiets yrkesexamen och att personen till sitt hälsotillstånd och också annars är lämplig att på behörigt sätt fullgöra uppgifter inom gränsbevakningsväsendet. Personen i fråga ska också ha körrätt minst för fordon av klass B. Kravet på fullgjord värnplikt gäller enligt 2 mom. inte personer som har åländsk hembygdsrätt enligt självstyrelselagen för Åland.

Enligt den föreslagna paragrafens 3 mom. ska den som ansöker om att bli antagen till grundkursen för gränsbevakare, på det sätt som Gräns- och sjöbevakningsskolan bestämmer ge Gräns- och sjöbevakningsskolan de uppgifter om sitt hälsotillstånd som behövs för bedömning av om han eller hon kan antas som studerande. Enligt paragrafens 4 mom. ska staben för gränsbevakningsväsendet fastställa urvalsprovets kriterier för synförmåga, färgseende och hörselförmåga. Den som antas till utbildningen ska på basis av den hälsokontroll som ingår i urvalsprovet vara lämplig för gränsbevakaryrket. Sökande med en sjukdom som sänker eller begränsar arbetsförmågan antas inte till utbildningen.

Enligt paragrafens 5 mom. ber Gräns- och sjöbevakningsskolan dem som vill bli antagna till grundkursen för gränsbevakare genomgå en sådan säkerhetsutredning som avses i lagen om

säkerhetsutredningar (177/2002). Enligt den sist nämnda lagen kan en säkerhetsutredning göras i fråga om den som söker en tjänst eller ett uppdrag, ska anställas eller antas till utbildning eller sköter en tjänst eller ett uppdrag. En säkerhetsutredning förutsätter att den som utredningen gäller har gett sitt skriftliga samtycke till utredningen i förväg. I 8 § i lagen om säkerhetsutredningar nämns vilka registeruppgifter som får användas för säkerhetsutredningar. Registeruppgifter som får användas i detta sammanhang är bl.a. informationssystemet för polisärenden, informationssystemet för förvaltningsärenden, skyddspolisens funktionella informationssystem samt straffregistret.

26 a §. *Antagning till annan utbildning.* Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf om antagning till annan utbildning än grundkursen för gränsbevakare. Liksom enligt gällande 27 § kan en tjänsteman vid gränsbevakningsväsendet förordnas att delta i undervisning vid Gräns- och sjöbevakningsskolan. Studierna vid Gräns- och sjöbevakningsskolan avläggs som tjänsteuppdrag, med undantag för grundkursen för sjöbevakare. Närmare bestämmelser bl.a. om undervisnings- och utbildningsarrangemang ska med stöd av lagförslagets 36 § 2 mom. 3 punkten utfärdas genom förordning av statsrådet.

26 b §. *Studerandes övriga uppgifter.* Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf som delvis motsvarar 44 § i statsrådets förordning om gränsbevakningsväsendet. Bestämmelsen lyfts upp till lagnivå.

Enligt 1 mom. ska en grundkursstuderande på förordnande av staben för gränsbevakningsväsendet utföra även andra uppgifter än övningar som ingår i utbildningen, om det är nödvändigt för skötseln av allvarliga specialsituationer som hör till gränsbevakningsväsendets ansvarsområde. En förutsättning är att personen i fråga har tillräcklig utbildning för att utföra uppdrag på ett ändamålsenligt sätt med beaktande av deras rättssäkerhet som är föremål för åtgärderna samt arbetarskyddet. De studerande utgör en beaktansvärd reserv som kan behövas t.ex. i samband med omfattande och svårkontrollerbar invandring eller allvarliga sjöräddningsfall.

De befogenheter som eventuellt behövs i sådana fall som avses i paragrafens 1 mom. kan härledas från gränsbevakningslagens 35 § 2 mom. där det föreskrivs om sådana personers befogenheter som bistår en gränsbevakningsman.

26 c §. *Studerandes studiesociala förmåner.* Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf där det föreskrivs om studiesociala förmåner för studerande på grundkursen för gränsbevakare. För närvarande utnämns grundkursstuderande till en gränsbevakartjänst för viss tid. Under studietiden betalas till de studerande lön enligt lönesystemet för gränsbevakningsväsendet. De studerande är också berättigade till kostnadsfri inkvartering, men de betalar för måltiderna.

Förslaget innebär att de som studerar på grundkursen för gränsbevakare inte kommer att stå i tjänsteförhållande till gränsbevakningsväsendet. Enligt paragrafens 1 mom. ska för studerande på grundkursen för gränsbevakare under studietiden ordnas inkvartering, måltider och kläder, hälsovård samt studie- och övningsmaterial.

Enligt paragrafens 2 mom. kan till studerande på grundkursen för gränsbevakare som kostnadsersättning betalas dagtraktamente som utgör minst 46 procent av gällande heldagstraktamente för statstjänstemän. Dessutom har en studerande enligt 3 mom. rätt att för varje

hel studiekalendermånad få minst två av staten bekostade resor (resebiljetter) mellan studieorten och hem- eller bostadsorten i Finland. Resor till eller från utlandet ersätts endast om den studerande är varaktigt bosatt utomlands.

Gräns- och sjöbevakningsskolan ska enligt förslaget svara för att grundkursstuderande får kostnadsfri hälsovård till den del som vårdbehovet har uppkommit under studietiden och den studerande inte är berättigad till kostnadsersättning på någon annan grund. Sådana tjänstemän inom gränsbevakningsväsendet som får utbildning vid Gräns- och sjöbevakningsskolan omfattas av sin egen förvaltningsenhets företagshälsovård. Av denna anledning är det skäl att i 5 mom. föreskriva om ordnande av hälsovård och om kostnadsersättning endast i fråga om sådana grundkursstuderande som inte ännu är tjänstemän vid gränsbevakningsväsendet.

Avgiftsfritt uppehälle, dagtraktamente, resekostnadsersättning eller andra studiesociala förmåner enligt paragrafen, exempelvis kostnadsfri hälsovård, ska räknas som skattepliktig inkomst. Det föreskrivs om detta i 92 § i inkomstskattelagen (1535/1992).

Enligt lagens övergångsbestämmelse ska de som studerar på en grundkurs som pågår när lagen träder i kraft fortsätta sina studier enligt de för närvarande gällande bestämmelserna. De nya bestämmelserna ska sålunda gälla studerande på den grundkurs som börjar i januari 2004. Grundkursen 2013 avslutas i februari 2014. Om en studerande på 2013 års grundkurs inte enligt 27 b § har slutfört sina studier med kursen, övergår den studerande till att fortsätta sina studier enligt denna lag i början av år 2017.

I lagen om Försvarshögskolan och i försvarsministeriets förordning om de förmåner som avses i lagen om Försvarshögskolan (1125/2008) föreskrivs om studiesociala förmåner för studerande som bedriver studier som leder till kandidatexamen i militärvetenskaper vid Gräns- och sjöbevakningsskolan.

Med stöd av lagförslagets 36 § 4 mom. kan genom förordning av inrikesministeriet utfärdas närmare bestämmelser om studiesociala förmåner för studerande på grundkursen för gränsbevakare.

27 §. Tjänstgöringsförbindelse. Det föreslås att bestämmelserna i paragrafens 1 mom. om gränsbevakningsväsendets tjänstemäns deltagande i undervisning vid Gräns- och sjöbevakningsskolans undervisning överförs till nya 26 a §.

I bestämmelserna om tjänstgöringsförbindelse föreslås vissa tekniska justeringar eftersom det för närvarande föreskrivs i 29 § i lagen om Försvarshögskolan om sådana tjänstgöringsförbindelser som krävs i samband med försvarsmaktens utbildning.

Enligt ordalydelsen i den gällande lagens 2 § ska den studerande ge en skriftlig förbindelse innan studierna inleds. Enligt den föreslagna lagen ska den studerande ge en tjänstgöringsförbindelse i början av studierna, dvs. under de första studieveckorna. I praktiken brukar studerande ofta avbryta studierna och lämna studieplatsen just under de första veckorna. Också då måste det fattas beslut om ersättning för utbildningskostnaderna trots att det inte ännu har hunnit uppkomma någonting att ersätta och den studerande inte ännu är ersättningsskyldig.

Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. ska i fortsättningen krävas tjänstgöringsförbindelse för att få delta i sådan minst två månaders utbildning till vilken man godkänns på basis av urvalsprov. Det finns ingen anledning att ersätta kostnaderna för kortare utbildning.

I paragrafens 2 mom. föreslås vissa tekniska justeringar.

Enligt gällande 4 mom. får i beslut som avses i paragrafen sökas ändring på det sätt som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. I 29 § föreslås bestämmelser om rättelseyrkande och besvärstillstånd.

Enligt lagförslagets nya 3 mom. ska Gräns- och sjöbevakningsskolan besluta om ersättningen om den studerande avbryter studierna eller om studierna avbryts av någon yttre orsak.

Förvaltningsenheten ska fatta motsvarande beslut då en tjänsteman säger upp sig eller blir uppsagd.

Enligt paragrafens nya 4 mom. får ersättningen drivas in utan dom eller beslut på det sätt som föreskrivs i lagen om verkställighet om skatter och avgifter (706/2007).

Det föreslås att paragrafens rubrik ändras i överensstämmelse med paragrafens nya innehåll.

27 a §. *Drogtestning*. Enligt nuvarande praxis kan en person inte bli antagen till grundkursen för gränsbevakare om ett drogtest visar att han eller hon använt olagliga droger. Praxisen har baserats på lagens 10 §, enligt vilken den som utnämnts till en tjänst vid gränsbevakningsväsendet ska ha oklanderliga levnadsvanor och vara pålitlig.

Enligt statstjänstemannalagens 8 b § är en förutsättning för utnämning till en tjänst att en person som har sökt eller anmält sig till den är skyldig att på begäran av myndigheten lämna upplysningar om sina förutsättningar att sköta tjänsten med hänsyn till hälsan samt dessutom vid behov deltar i kontroller och undersökningar för bedömning av saken. Den som söker eller har anmält sig till en tjänst kan som en förutsättning för utnämning till tjänsten åläggas att lämna intyg över narkotikatest i de situationer som avses i 7 § i lagen om integritetsskydd i arbetslivet (759/2004).

I fortsättningen kommer de som studerar på grundkursen för gränsbevakare inte att utnämnas till en gränsbevakartjänst för viss tid, vilket innebär att tjänstemannalagens 8 b § inte längre gäller dem. Av denna anledning är det skäl att i lagen ta in en ny bestämmelse om drogtestning som en förutsättning för att bli antagen till grundkursen. Också personer som ska antas till Försvarshögskolan måste delta i drogtest enligt 30 § i lagen om Försvarshögskolan.

Drogtest används också i samband med polisens och räddningsväsendets utbildning. Målet är att de personer ska vara drogfria som värnar om andra personers säkerhet och den allmänna säkerheten.

Drogtestning kan utföras också medan grundkursen för gränsbevakare pågår och under arbetspraktik i anslutning till grundkursen. Utgångspunkten för drogtestning medan grundkursen pågår är att den studerande samtycker till att testas. Om en studerande som gett sitt samtycke vägrar bli drogtestad eller om den studerande inte i något skede ger sitt samtycke kan han eller hon förordnas bli drogtestad. En förutsättning är då att det finns grundad anledning att misstänka att den studerande är drogpåverkad. En misstanke innebär dock inte att misstanken måste bevisas, utan misstanken kan t.ex. vara grundad på skolpersonalens iakttagelser om den studerandes uppträdande.

Drogtestet visar om en studerande har använt alkohol, droger eller läkemedel. På basis av testresultatet ger en läkare Gräns- och sjöbevakningsskolan ett utlåtande om den studerandes förutsättningar att klara sina studier.

Om en studerande vägrar att bli drogtestad eller om testresultatet är positivt kan detta leda till att den sökande inte blir antagen till grundkursen för gränsbevakare. Om en studerande vägrar låta sig drogtestas eller testar positivt medan grundkursen för gränsbevakare pågår, kan detta leda till att den studerande i enlighet med lagförslagets 28 § förlorar sin studierätt. En garanti för rättssäkerheten i sådana situationer är att den studerande kan yrka på rättelse hos staben för gränsbevakningsväsendet och överklaga beslutet på rättelseyrkandet hos förvaltningsdomstolen. Också en studerande som förordnats bli drogtestad kan yrka på rättelse.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. ska uppgifter från drogtest betraktas som uppgifter om hälsotillstånd. En yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården får till Gräns- och sjöbevakningsskolan överlämna skriftliga testresultat. I lagförslagets 28 b § föreskrivs om hantering av uppgifter om hälsotillstånd vid Gräns- och sjöbevakningsskolan. Gräns- och sjöbevakningsskolan ska förvara uppgifter om hälsotillstånd separat från övriga personuppgifter.

27 b §. *Studietid samt senareläggning och avbrytande av studier.* Det föreslås att till lagen fogas denna nya paragraf som med vissa ändringar motsvarar statsrådets förordning om gränsbevakningsväsendet. Enligt paragrafen ska studierna slutföras inom den maximitid som fastställts i undervisningsplanen. Enligt förordningens 42 § ska chefen för gränsbevakningsväsendet fastställa utbildningssystemet för gränsbevakningsmän och grunderna för undervisningens innehåll. Chefen för Gräns- och sjöbevakningsskolan godkänner undervisningsplanen för gräns- och sjöbevakningsskolan, inklusive maximitiden för studierna.

Enligt den föreslagna paragrafens 2 mom. kan Gräns- och sjöbevakningsskolan på ansökan av den studerande skjuta upp studierätten eller avbryta studierna för högst två år. Orsaken till avbrottet kan vara t.ex. graviditet och barnafödelse eller arbete utomlands i militära eller civila krishanteringsuppgifter. Också långvarig sjukdom kan vara orsak till avbrott i studierna på den studerandes eget initiativ. I annat fall kan ett sådant beslut fattas på basis av Gräns- och sjöbevakningsskolans ändamålsenlighetsprövning.

Gräns- och sjöbevakningsskolan kan enligt 3 mom. på eget initiativ avbryta studierna för högst ett år åt gången på grund av att en studerande på grundkursen för gränsbevakare drabbas av en långvarig sjukdom eller om den studerande inte med godkänt resultat kan genomföra sina studier i enlighet med undervisningsplanen. Studierna kan enligt förslaget avbrytas också för den tid den studerande är föremål för brottsundersökning eller av något vägande skäl som kan jämföras med de skäl som nämns ovan.

En förutsättning för avbrytande av studierna på grund av att den studerande är brottsmisstänkt är enligt förslaget att det misstänkta brottet visar att han eller hon är olämplig för en tjänst inom gränsbevakningsväsendet eller att den studerande kan förlora sin studierätt med stöd av lagförslagets 28 §. Dessutom ska det finnas synnerligen sannolika skäl för misstanken.

Den tid under vilka studierna är avbrutna ska enligt 4 mom. inte räknas in i maximistudietiden.

28 §. *Förlust av studierätt.* Grunderna för förlust av studierätten preciseras genom att till 28 § 1 mom. fogas en ny 1 punkt enligt vilken chefen för Gräns- och sjöbevakningsskolan kan återkalla rätten för en studerande att delta i utbildningen och undervisning, om han eller hon i samband med ansökan till utbildningen har lämnat sådana felaktiga eller vilseledande uppgifter eller hemlighållit någon sådan omständighet om sig själv som hade utgjort hinder för antagningen.

Frågan om de som ansöker om att bli antagna till grundkursen för gränsbevakare är lämpliga för en gränsbevakartjänst bedöms med hjälp av intervjuer som ingår i urvalsförfarandet och genom en säkerhetsutredning. Säkerhetsutredningen ger inte ett hundra procentigt svar på frågan om en person eventuellt har en kriminell bakgrund eller annars är olämplig att sköta uppgifter inom gränsbevakningsväsendet. En eventuell kriminell bakgrund kan förbli oupptäckt i samband med säkerhetsutredningen, t.ex. då den som söker sig till utbildningen har begått ett brott utomlands och ärendet inte är slutbehandlat.

Det är nödvändigt att också en sådan senare uppdagad brottslig gärning som inte var känd då säkerhetsutredningen gjordes och som Gräns- och sjöbevakningsskolan inte hade kännedom om då lämpligheten för en gränsbevakartjänst bedömdes men som, om den varit känd, hade lett till att personen i fråga inte hade kunnat antas till utbildningen, kan vara en grund för förlust av studierätten. I en sådan situation uppfyller den studerande inte längre grunderna för antagning till utbildningen.

Enligt den nya ordalydelsen i paragrafens 1 mom. 2 punkten kan studierätten återkallas om den studerande under utbildningstiden har gjort sig skyldig till ett brott som visar att han eller hon är olämplig för en tjänst inom gränsbevakningsväsendet eller i övrigt har uppträtt på ett sätt som är ägnat att äventyra förtroendet för att gränsbevakningsväsendets uppgifter sköts hederligt, tillförlitligt och rättvist, och en skriftlig varning inte kan anses vara en tillräcklig påföljd. Till denna del motsvarar bestämmelsen i sak 27 § i lagen om Försvarshögskolan.

Enligt gällande 28 § 1 mom. 3 punkten kan den förlora studierätten som vägrar genomgå drogtest som han eller hon är skyldig att delta i eller lämnar ett prov som utvisar missbruk av rusmedel. I denna bestämmelse föreslås inga ändringar.

Enligt den nya ordalydelsen i paragrafens 1 mom. 4 punkten kan en studerande förlora studierätten om han eller hon inte återupptar studierna efter att den tidsfrist som avses i 27 b § löpt ut eller det inte längre föreligger grunder för fortsättande av grundkursen. En grund för förlust av studierätten kan också vara att den studerande inte återupptar studierna efter ett beviljat eller beordrat avbrott. Medan grundkursen för gränsbevakare pågår kan det uppkomma situationer som leder till att det inte längre finns några grunder för att fortsätta utbildningen. Den studerande kan t.ex. insjukna eller skada sig så svårt att det är helt klart att han eller hon inte kan arbeta som gränsbevakningsman efter utbildningen.

Föreslagna 1 mom. 5 och 6 punkten motsvarar i sak nuvarande 4 och 5 punkt. Bestämmelserna gäller väsentlig försummelse att delta i undervisningen och väsentlig överträdelse av Gräns- och sjöbevakningsskolans instruktion. Till båda punkterna fogas ett omnämnande om att försummelsen eller överträdelsen ska vara upprepad. I båda fallen är en förutsättning för förlust av studierätten att en skriftlig varning inte kan anses vara en tillräcklig påföljd.

Enligt nuvarande 28 § 1 mom. 6 punkten kan den förlora studierätten som inte slutför sina studier inom den i undervisningsplanen angivna tiden. Denna punkt blir 7 punkten, med tillägget att studierätten dock inte går förlorad om Gräns- och sjöbevakningsskolan av något särskilt skäl beviljar tilläggstid för att slutföra studierna.

I paragrafens 2 mom. föreslås smärre språkliga justeringar.

Det föreslås att paragrafens 3 mom. upphävs, eftersom studerande inte längre utnämns till en gränsbevakartjänst för praktikperioden.

I paragrafens rubrik föreslås en språklig justering, som inte påverkar den svenska texten.

28 a §. *Förfarandet i ärenden som gäller avbrytande av studier, tilldelning av varning eller anmärkning eller förlust av studierätt.* Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf där det i överensstämmelse med grundlagens 21 § 2 mom. föreskrivs om en studerandes rätt att bli hörd i samband med en för honom eller henne negativ påföljd.

Enligt paragrafens 1 mom. ska gräns- och sjöbevakningsskolan, innan den beslutar om avbrytande av studier, skriftlig varning eller anmärkning eller om förlust av studierätt specificera den gärning eller försummelse som åtgärden grundar sig på och höra den studerande samt skaffa annan behövlig utredning.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs om tillgodoräknande av studier i en situation där ett beslut om förlust av studierätt eller avbrytande av studier upphävs, undanröjs eller återbryts genom extraordinärt ändringssökande.

28 b §. *Behandling av uppgifter som gäller hälsotillståndet för studerande och personer som ansöker om studierätt.* Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf där det föreskrivs om Gräns- och sjöbevakningsskolans rätt att behandla uppgifter som gäller hälsotillståndet för studerande och personer som ansöker om studierätt. I övrigt ska på behandlingen av personuppgifter tillämpas personuppgiftslagen (523/1999). Som känsliga personuppgifter betraktas bl.a. uppgifter om en persons hälsotillstånd. Enligt personuppgiftslagen är det förbjudet att behandla känsliga uppgifter, med de undantag som nämns i lagen. Enligt personuppgiftslagens 12 § utgör förbudet att behandla känsliga uppgifter inte något hinder för behandling bl.a. av sådana uppgifter som nämns i lagen.

Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. får uppgifter som gäller hälsotillståndet för studerande och personer som ansöker om att bli antagna som studerande vid Gräns- och sjöbevakningsskolan endast behandlas av dem som bereder eller fattar beslut om antagning av studerande, avbrytande av studier eller förlust av studierätt eller som ger utlåtanden i sådana ärenden. I lagförslagets 26 § föreskrivs om utlämnande av uppgifter om hälsotillstånd till Gräns- och sjöbevakningsskolan i samband med antagningen av studerande till grundkursen för sjöbevakare.

När det gäller uppgifter om de studerandes hälsotillstånd fungerar Gräns- och sjöbevakningsskolan som registeransvarig enligt personuppgiftslagen. Enligt den föreslagna lagens 2 mom. ska Gräns- och sjöbevakningsskolan förvara uppgifter om hälsotillstånd åtskilt från övriga personuppgifter. Enligt den föreslagna paragrafens 3 mom. ska uppgifter om studerandes hälsotillstånd avföras ur registret omedelbart när de i lag föreskrivna uppgifterna inte längre förutsätter att de bevaras, dock

senast ett år efter att de förts in i registret. Gräns- och sjöbevakningsskolan ska emellertid avföra uppgifterna ur registret senast tre år efter att de införts i registret.

29 §. *Ändringssökande.* Enligt den gällande paragrafens 1 mom. får den som är missnöjd med ett beslut som chefen för Gräns- och sjöbevakningsskolan fattat om förlust av studierätt eller skriftlig varning hos staben för gränsbevakningsväsendet söka rättelse i beslutet inom 14 dagar från det att han eller hon fått del av beslutet. Ändring i ett beslut som staben för gränsbevakningsväsendet fattat i ett sådant ärende får sökas hos Helsingfors förvaltningsdomstol genom besvär, men förvaltningsdomstolens beslut får inte överklagas genom besvär.

I den föreslagna paragrafen sammanställs alla studierelaterade bestämmelser om överklagande. Avsikten med ändringen är att med anledning av justitieministeriets pågående projekt för utveckling av systemet med rättelseyrkande och besvärstillstånd förenhetliga systemet för överklagande av studierelaterade beslut.

Till paragrafens 1 mom. fogas omnämnande om antagning till utbildning efter urvalsprov, tjänstgöringsförbindelse, drogtestning, studiesociala förmåner för studerande på grundkursen för gränsbevakare, skriftlig varning, förflyttning eller avbrytande av studier samt förlust av studierätt. På rättelseyrkanden ska enligt förslaget tillämpas de allmänna bestämmelserna i förvaltningslagen. I enlighet med den allmänna bestämmelsen föreslås att tidsfristen för rättelseyrkanden förlängs från 14 till 30 dagar.

Beslut med anledning av rättelseyrkande får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen. I fortsättningen kommer Helsingfors förvaltningsdomstol inte längre att vara den enda besvärinstansen.

Det föreslås att förbudet mot fortsatt överklagande av förvaltningsdomstolens beslut ska ändras till ett förfarande med besvärstillstånd. Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen har beviljat besvärstillstånd.

I och med att förbudet mot fortsatt överklagande upphävs förbättras parternas rättssäkerhet, men på grund av att det är fråga om en liten ärendegrupp kommer högsta förvaltningsdomstolens arbetsmängd inte att öka märkbart.

Enligt det nya 2 mom. som föreslås ska Gräns- och sjöbevakningsskolans beslut om skriftlig varning, avbrytande av studier samt förlust av studierätt överklagas hos förvaltningsdomstolen. I denna typ av ärenden som är av sanktionskaraktär är det viktigt att ärendet så snabbt som möjligt överlämnas till domstolen, eftersom förfarandet med rättelseyrkande inte lämpar sig för dessa ärenden. Förvaltningsdomstolens beslut får enligt förslaget överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Beslut om avbrytande av studier och förlust av studierätt kan verkställas omedelbart om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Paragrafens nuvarande 2 mom. blir enligt förslaget 3 mom. I paragrafens 2 mom. föreslås endast några smärre språkliga justeringar.

4 kap. **Särskilda bestämmelser**

31 §. *Tillämpning av bestämmelserna om militära brott.* Det föreslås att till paragrafens 1 mom. fogas ett omnämnande om att bestämmelserna om militära brott ska tillämpas också på studerande på grundkursen för gränsbevakare, eftersom dessa inte längre kommer att utnämnas till en militär tjänst under studietiden. Motsvarande tillägg föreslås också i strafflagens 45 kap. 27 §.

35 a §. *Avgångsålder.* Det föreslås att avgångsåldern ska vara 55 år i generals- och överstetjänster som förutsätter flygarutbildning. Avgångsåldern är för närvarande 50 år i sådana militära tjänster vid gränsbevakningsväsendet som förutsätter flygarutbildning. Vid gränsbevakningsväsendet gäller ingen särskild avgångsålder i generals- eller överstetjänster som förutsätter flygarutbildning.

Den föreslagna ändringen stämmer överens med de gällande bestämmelserna om avgångsåldern för försvarsmaktens flygande personal. Gränsbevakningens flygmateriel består huvudsakligen av sjöräddningshelikoptrar. Vid gränsbevakningsväsendet tjänstgör för närvarande endast en generalstabsutbildad officer i en uppgift som förutsätter flygarutbildning. En officer i generals- eller överstetjänst kan utöver sin egen uppgift vara förordnad till pilot för ett luftfartyg.

Det föreslås att till de uppgifter som enligt paragrafens 5 mom. förutsätter flygarutbildning ska fogas utbildningschef vid bevakningsflygdivisionen, chefsflyglärare och chefsteorilärare. På grund av de certifikat- och utbildningskrav som gäller civilflyg ska också gränsbevakningsväsendet som flygoperatör ha en utbildningsorganisation med en utbildningschef, en chefsflyglärare och en chefsteorilärare.

På grund av ändringar som gjorts i bevakningsflygdivisionens organisation föreslås att i momentet stryks omnämmandet av flygflottiljchef, officer vid en flygflottilj och kontrollflygare. De ersätts med benämningarna chef för flygdivision, biträdande chef för flygdivision, flygsäkerhetschef, flygverksamhetsofficer och testpilot.

36 §. *Närmare bestämmelser.* Det föreslås att i paragrafens 2 mom. 3 punkten stryks befogenheten att utfärda förordning om utbildningens urvalsförfarande och om avbrytande av studierna eftersom dessa frågor i fortsättningen regleras på lagnivå. I fortsättningen kommer det att föreskrivas i Gräns- och sjöbevakningsskolans instruktion om undervisnings- och utbildningsarrangemang, läroämnen och examensfordringar.

Enligt den föreslagna paragrafens 3 mom. ska genom förordning av inrikesministeriet utfärdas närmare bestämmelser om gränsbevakningsväsendets uniform. I paragrafen föreslås en strykning av benämningen militäruniform, i överensstämmelse med ändringar som föreslås i 23 §. Det föreslås att också hänvisningen till statens uniformbidrag stryks, eftersom gränsbevakningsväsendets tjänstekollektivavtal inte längre innehåller bestämmelser om uniformbidrag och därmed sammanhängande självrisk. De persedlar som uppgiften förutsätter är kostnadsfria.

Enligt paragrafens 4 mom. utfärdas genom förordning av inrikesministeriet närmare bestämmelser om ordnande av kostnadsfritt uppehälle samt kostnadsfri hälsovård för studerande på grundkursen för gränsbevakare, om dagpenningens belopp och utbetalningsförfarandet samt om ersättning för resekostnader och om förfarandena i samband därmed.

Det föreslås att till paragrafen fogas ett nytt 5 mom. till vilket överförs gällande 4 mom. med vissa preciseringar. Chefen för gränsbevakningsväsendet kan enligt den föreslagna bestämmelsen

meddela närmare föreskrifter också om sammansättningen, modellen och färgen på uniformen och andra persedlar.

1.2 Lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet

3 §. *Gränsbevakningsväsendets funktionella informationssystem.* Förteckningen i paragrafens 1 mom. över delregister i gränsbevakningsväsendets funktionella informationssystem föreslås bli preciserad med anledning av indelningen i registret för tillståndsärenden respektive registret för övervakningsärenden.

5 §. *Inrättande av personregister, registeransvarig och övervakning av behandling av personuppgifter.* Enligt den gällande paragrafens 1 mom. beslutar staben för gränsbevakningsväsendet om inrättande av ett personregister, om registret är avsett för gränsbevakningsväsendets riksomfattande bruk eller för annat än gränsbevakningsväsendets interna bruk. En förvaltningsenhet kan besluta om inrättande av andra personregister, om inte något annat bestäms eller föreskrivs. Enligt lagens 29 § ska beslut om utlämnande av uppgifter ur personregistret fattas av den registeransvarige eller av en annan förvaltningsenhet som den registeransvarige har förordnat till uppdraget.

Det föreslås att momentets ordalydelse ändras så att en enhet vid gränsbevakningsväsendet i stället för staben för gränsbevakningsväsendet kan besluta också om inrättande av ett personregister för annat än gränsbevakningsväsendets interna bruk. Detta behövs i synnerhet med tanke på polisens, Tullens och gränsbevakningsväsendets samarbete, för vilket det är ändamålsenligt att inrätta gemensamma personregister t.ex. med tanke på gemensamma undersöknings- och spaningsgrupper samt analysverksamhet.

Staben för gränsbevakningsväsendet ska fortfarande ha rätt att fatta andra beslut om inrättande av personregister och den kan också i övrigt övervaka registerföringen och se till att principen om ändamålsbundenhet iakttas.

7 §. *Undersöknings- och handräckningsregistret.* Det föreslås att paragrafens 3 mom. 2 punkten upphävs och att de egendomsuppgifter som avses i punkten ska överföras till informationssystemet för polisärenden. Avsikten med ändringen är att förenhetliga registreringen av olika typer av uppgifter. Enligt den gällande lagen registrerar gränsbevakningsväsendet i informationssystemet för polisärenden redan efterlysningssuppgifter, uppgifter om efterspanade fordon och identifieringsuppgifter.

8 §. *Registret för tillståndsärenden.* I den gällande paragrafen föreskrivs om användning av informationssystemet för polisärenden vid utförande av gränsbevakningsväsendets uppdrag. I fortsättningen ska det föreskrivas om saken i 10 §.

I nya 8 § föreskrivs om gränsbevakningsväsendets register för tillståndsärenden. Det är fråga om ett nytt personregister som inrättas för administrativ verksamhet och innehåller sådana tillståndsärenden som avses i gällande 9 § om registret för tillstånds- och övervakningsärenden. Det är motiverat att inrätta separata register för tillståndsärenden och övervakningsärenden med tanke på att de uppgifter som registreras i registren är av olika karaktär och har olika användningsändamål.

Enligt den föreslagna paragrafens 1 mom. kan registret för tillståndärenden innehålla uppgifter som ska behandlas för utförande av de åligganden enligt 1 kap. 1 § 2 mom. i polislagens som föreskrivs för gränsbevakningsväsendet.

Paragrafens 2 mom. innehåller en förtecknings över uppgifter som ska registreras i registret. Förteckningen motsvarar den över gränsbevakningsväsendets övriga personregister. Förteckningen är uttömmande och den information som avses i den är nödvändig för beviljande av gränsonstillstånd och tillstånd att passera gränsen samt för övervakning av tillståndsvillkoren.

I paragrafens 3 mom. föreskrivs närmare om vilka klasser av information som kan registreras i registret för tillståndärenden. I registret ska registreras uppgifter om gränsbevakningsväsendets tillstånds- och anmälningsärenden, som det föreskrivs om i gällande 9 § 3 mom. 1 och 2 punkten.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs om undantag som gäller registrets ändamålsbundenhet. Enligt bestämmelsen får de uppgifter som registrerats i registret för tillståndsärenden användas också för gränsbevakning enligt kodexen om Schengengränserna som avses i lagens 1 § 3 mom. bestämmelsen behövs eftersom gränsbevakningen i och med inrättandet av det nya registret för tillståndsärenden kommer att klassificeras som sådan verksamhet som avses i polislagens 1 kap. 1 § 1 mom. För gränsbevakningen behövs emellertid också uppgifter om t.ex. gränsonstillstånd och gränsonsanmälningar, som hör till den kategori av information som avses i polislagens 1 kap. 1 § 2 mom.

9 §. *Registret för övervakningsärenden.* I den gällande paragrafen föreskrivs om registret för tillstånds- och övervakningsärenden. Enligt paragrafens 3 mom. 1 och 2 punkten ska uppgifter som gäller tillståndsförvaltning överföras till det nya registret för tillståndsärenden, som det föreskrivs om i lagförslagets 8 §.

Det nya registret för övervakningsärenden ska innehålla sådana uppgifter som avses i den gällande paragrafens 3 mom. 3–8 punkten. I registret ska sålunda registreras uppgifter om övervakning av sjötrafiken och den ekonomiska zonen, uppgifter om övervakning av land- och sjögränsen, personuppgifter i gränstrafiken, uppgifter om utlännningar som tagits i förvar, uppgifter om in- och utresekontroller samt uppgifter som nämns i bilaga II i kodexen om Schengengränserna.

Dessutom ska till registret från säkerhetsdataregistret som avses i 12 § överföras uppgifter för automatisk identifiering, eftersom uppgifterna i fråga väsentligen hänger samman med gränsbevakningsväsendets tekniska övervakning. Överföringen av denna uppgiftsklass från ett register som kan användas endast av en begränsad grupp av personer till ett register som kan användas av alla gränsbevakningsmän kommer väsentligen att förbättra gränsbevakningsväsendets möjligheter att redan i samband med gränskontrollen identifiera personer som ska gripas.

Det föreslås att paragrafens 1 mom. och inledande stycket i 3 mom. ändras så att de uppgifter som ska registreras i registret inte definieras som administrativa uppgifter utan i stället som uppgifter som avses i polislagens 1 kap. 1 § 1 mom. Ändringen behövs eftersom gränsbevakningsväsendets lagstadgade övervakningsuppgifter med fog snarare kan betraktas som verksamhet för upprätthållande av allmän ordning och säkerhet än som administrativ verksamhet. I övervakningsuppgifterna finns det också ett behov av att utnyttja de personuppgifter som avses i

polislagens 1 kap. 1 § 1 mom., exempelvis uppgifter om arbetarskydd eller uppgifter om efterlysningar av personer eller uppgifter om efterspanade fordon. Ändringen är befogad för undvikande av oklarheter i fråga om personregistrens ändamålsbundenhet.

Det föreslås att paragrafens rubrik ändras så att den motsvarar paragrafens nya innehåll.

10 §. *Användning av polisens personregister vid utförande av gränsbevakningsväsendets uppdrag.* Det föreslås att paragrafens uppbyggnad och innehåll ändras i sin helhet. I paragrafen föreskrivs allmänt hur gränsbevakningsväsendet kan registrera information om sina lagstadgade uppgifter i polisens personregister. Den föreslagna regleringen är i praktiken av informativ karaktär eftersom lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet innehåller detaljerade bestämmelser om samma sak. Genom den nya utformningen av paragrafen undviks onödig dubbelreglering.

Enligt 14 § 1 mom. 4 punkten i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet kan gränsbevakningsväsendet direkt registrera sådana uppgifter i informationssystemet för polisärenden som behövs för utförande av de åligganden enligt 1 § 1 mom. i polislagen, som i gränsbevakningslagen föreskrivs för gränsbevakningsväsendet. Likaså får i polisens informationssystem för förvaltningsärenden registreras uppgifter som behövs för utförande för de åligganden enligt 1 § 3 mom. i polislagen som föreskrivs för gränsbevakningsväsendet i gränsbevakningslagen eller någon annanstans i lag.

I den föreslagna paragrafens 1 mom. föreskrivs att gränsbevakningsväsendet får i polisens personregister registrera information som inhämtats för utförande av gränsbevakningsväsendets uppdrag enligt gränsbevakningslagen eller någon annan lag, så som föreskrivs i polismyndighetens personuppgiftslag.

I paragrafens 2 mom. räknas i informativt syfte upp de uppgiftsklasser som gränsbevakningsväsendet i regel ska registrera i informationssystemet för polisärenden. Uppgiftsklasserna motsvarar dem som nämns i gällande 8 § 3 mom. Som en ny uppgiftsgrund nämns att gränsbevakningsväsendet i informationssystemet för polisärenden registrerar sådana egendomsuppgifter som nämns i 7 § 2 mom. 1 punkten. I och med ändringen ska alla viktiga uppgifter som gränsbevakningsväsendet behöver för sin verksamhet registreras i samma register.

På motsvarande sätt räknas i den föreslagna paragrafens 3 mom. i informativt syfte upp de informationsklasser som gränsbevakningsväsendet i regel registrerar i polisens informationssystem för förvaltningsärenden. Informationsklasserna motsvarar dem som nämns i gällande 10 § 3 mom.

I paragrafens 4 mom. föreskrivs på motsvarande sätt som i den gällande paragrafens 4 mom. att gränsbevakningsväsendet svarar för att de uppgifter som förts in i polisens personregister är riktiga och att registreringen och användningen av uppgifterna går lagligt till i den egna verksamheten.

11 §. *Gränsbevakningsväsendets register över personer misstänkta för brott.* Ordalydelsen i paragrafens 3 mom. justeras med anledning av lagen om Tullens organisation.

12 §. *Säkerhetsdataregistret.* Enligt paragrafens 3 mom. 5 punkten kan i säkerhetsdataregistret för den identifiering som gränsbevakningsväsendet enligt 29 § ska utföra registreras nödvändiga bilduppgifter om personer som ska gripas för förebyggande eller utredning av ett brott som

bestraffas med fängelse eller för väckande av åtal eller för verkställighet av fängelsestraff (uppgifter för automatisk identifiering). Hittills har denna informationsklass inte varit i användning.

Eftersom i det nya registret för tillståndsärenden enligt förslaget kan registreras information som avses i den nya polislagens 1 kap. 1 § 1 mom., är det motiverat att också ovan nämnda bilduppgifter kan registreras i registret. Därför föreslås det att paragrafens 3 mom. 5 punkten ska upphävas som obehövlig och att motsvarande informationsklass ska fogas till 9 § 3 mom. som en ny 2 punkt.

14 §. *Behandling av känsliga uppgifter.* Det föreslås att till denna paragraf fogas ett nytt 4 mom. där det föreskrivs om begränsningar i fråga om registrering av DNA-profiler, med en hänvisning till respektive bestämmelser i tvångsmedelslagen, Bestämmelsen motsvarar 10 § 4 mom. i lagen om behandling av personuppgifter i polisens verksamhet.

14 a §. *Behandling av överskottsinformation som erhållits med hemliga informationsinhämtningsmetoder.* Det föreslås att till lagen fogas en ny paragraf om behandling av överskottsinformation som erhållits med hemliga informationsinhämtningsmetoder. Bestämmelsen behövs eftersom gränsbevakningsväsendet har rätt att i samband med vissa brott som det undersöker använda också hemliga informationsinhämtningsmetoder, exempelvis teleavlyssning och teleövervakning.

I paragrafens 1 mom. hänvisas till polislagens och tvångsmedelslagens bestämmelser om användning av överskottsinformation som erhållits med hemliga informationsinhämtningsmetoder och tvångsmedel.

I paragrafens 2 mom. föreskrivs i vilka av gränsbevakningsväsendets personregister sådan överskottsinformation får registreras som avses i 1 mom. Informationen får registreras i undersöknings- och handräckningsregistret, registret över personer misstänkta för brott samt i säkerhetsdatabasregistret. I de nämnda personregistren behandlas information som har samband med gränsbevakningsväsendets brottsbekämpning.

22 §. *Gränsbevakningsväsendets rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem.* I 20 § i lagen om nödcentralsverksamhet (692/2010) föreskrivs om utlämnande av information ur nödcentralsdatasystemet. Enligt paragrafen har gränsbevakningsväsendet rätt att få information ur nödcentralsdatasystemet enligt vad som föreskrivs i 14 § i sjöräddningslagen. Den information som nämns i sjöräddningslagen är tillgänglig genom teknisk anslutning. Däremot har gränsbevakningsväsendet inte rätt att genom teknisk anslutning få ut information ur nödcentralssystemet för skötsel av sina övriga lagstadgade uppgifter.

I nödcentralsdatasystemet registreras information som är nödvändig för någons personliga säkerhet (säkerhetsinformation) eller för arbetarskyddet enligt vad som föreskrivs i 17 § 1 mom. 6 punkten i lagen om nödcentralsverksamhet. Enligt motiveringen till bestämmelsen i fråga (RP 262/2009 rd) ska sådan information vara gemensam för samtliga myndigheter. Informationen är nödvändig för de operativa enheternas arbete, dvs. för att de ska kunna vara i beredskap och vidta rätta åtgärder. Enligt motiveringen kan sådan säkerhetsinformation bestå t.ex. av information om en plats där en farlig person befinner sig. Farligheten kan bestå t.ex. i en smittsam sjukdom eller ta sig uttryck i ett

särskilt aggressivt beteende. Säkerhetsinformationen kan också gälla explosionsrisk eller farlig strålning.

Säkerhetsinformation är ytterst viktig för skötseln av gränsbevakningsväsendets samtliga lagstadgade uppgifter. Säkerhetsinformation kan ha en väsentlig betydelse såväl när det gäller brottbekämpning och gränsbevakning som när det gäller gränsbevakningsväsendets övriga övervakningsuppgifter.

I den nya 22 punkt som föreslås bli fogad till paragrafens 1 mom. föreskrivs om gränsbevakningsväsendets rätt att genom teknisk anslutning få sådana uppgifter ur nödcentralsdatasystemet som för en persons egen säkerhet eller gränsbevakningsväsendets säkerhet i arbetet behövs för skötseln av gränsbevakningsväsendets lagstadgade uppgifter.

I paragrafens 1 mom. 21 punkten föreslås en teknisk justering.

31 §. *Utplåning av uppgifter ur undersöknings- och handräckningsregistret.* Det föreslås att i paragrafen stryks de obehövliga hänvisningarna till information som ska registreras i informationssystemet för polisärenden, eftersom det föreskrivs om saken i 22 § i polisväsendets personuppgiftslag.

32 §. *Utplåning av uppgifter ur registret för tillståndsärenden och ur registret för övervakningsärenden.* Det föreslås att paragrafens rubrik ändras så att den stämmer överens med den nya registerindelning som föreslås. Samtidigt föreslås att paragrafens 1 mom. upphävs som obehövligt eftersom det föreskrivs i 23 § i polisväsendets personuppgiftslag om utplåning av uppgifter som ska registreras i polisens informationssystem för förvaltningsärenden.

I den föreslagna paragrafens 2 mom. föreskrivs om utplåning av uppgifter ur registret för tillståndsärenden och i 3 mom. om utplåning av uppgifter ur registret för övervakningsärenden. I bestämmelsernas sakinhåll föreslås inga ändringar.

1.3 Lagen om nödcentralsverksamhet

20 §. *Utlämnande av information.* I denna paragraf föreskrivs om utlämnande av information ur nödcentralsdatasystemet. På grund av den nya 22 punkt som föreslås i 22 § 1 mom. i gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag föreslås i paragrafens 4 mom. en hänvisning till bestämmelsen i fråga.

1.4 Strafflagen

45 kap. Om militära brott

Tillämpningsområde

27 §. *Krigsmän.* Det föreslås att till paragrafens 2 mom. fogas ett omnämnande om tillämpning av bestämmelserna om militära brott också på studerande på grundkursen för gränsbevakare, eftersom de i fortsättningen inte längre kommer att vara utnämnda till någon militär tjänst under studietiden. Motsvarande tillägg föreslås också i 31 § i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning.

Det föreslås att begreppet militära uppgifter inom gränsbevakningsväsendet ändras till militära tjänster, vilket motsvarar ordalydelsen i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning.

1.5 Inkomstskattelagen

92 §. *Skattefria sociala förmåner*. Det föreslås att till paragrafen fogas en ny 26 punkt där det föreskrivs om skattefrihet för studiesociala förmåner för studerande på grundkursen för gränsbevakare. Skattefria är enligt förslaget förmåner som baseras på lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning, exempelvis uppehälle, hälsovård, dagpenning och resekostnadsersättningar.

I paragrafens 25 punkt föreslås en teknisk justering.

2 Närmare bestämmelser och föreskrifter

De ändringar som föreslås i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning innebär att det måste göras ändringar i statsrådets förordning om gränsbevakningsväsendet. Vidare måste de bestämmelser om utbildning upphävas som överförs till lagnivå. I statsrådets förordning måste göras också ändringar som gäller överföring och placering av tjänster.

I och med att grundkursen för gränsbevakare blir oavlönad måste det göras ändringar i inrikesministeriets förordning om ersättande av utbildningskostnader för tjänstemän vid gränsbevakningsväsendet (721/2007).

3 Ikraftträdande

Avsikten är att de föreslagna lagarna ska träda i kraft den 1 januari 2014.

Enligt övergångsbestämmelsen i förslaget till ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning ska en studerande som har börjat studera på grundkursen för gränsbevakare innan lagen trätt i kraft fortsätta sina studier enligt de bestämmelser som gällde då lagen trädde i kraft. Den studerande övergår till att studera i enlighet med lagen om han eller hon inte senast den 31 december 2016 har avlagt grundkursen för gränsbevakare enligt de bestämmelser som gällde innan lagen trädde i kraft.

I förslaget till ändring av gränsbevakningsväsendets personuppgiftslag ingår en övergångsbestämmelse enligt vilken informationsbehandling som avses i lagen ska genomföras så som föreskrivs i lagen, inom fyra år efter att lagen trätt i kraft.

4 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Enligt grundlagens 2 § 3 mom. ska all utövning av offentlig makt bygga på lag. Enligt grundlagens 80 § 1 mom. ska genom lag utfärdas bestämmelser om grunderna för individens rättigheter och skyldigheter.

Enligt en bedömning av propositionen från grundlagssynpunkt är de mest betydelsefulla lagändringarna sådana som ger myndigheterna nya befogenheter som avser individen eller begränsar individens rättigheter eller genom vilka redan existerade befogenheter utökas eller individens rättigheter eller handlingsfrihet begränsas i något annat avseende. I propositionen ingår

flera lagrum som är av betydelse med tanke på grundrättighetssystemet. En del av dem motsvaras inte av bestämmelser i den gällande lagstiftningen eller också föreslås ändringar i gällande bestämmelser. Det är skäl att samtidigt beakta de allmänna förutsättningarna för begränsning av grundläggande rättigheter, såsom att begränsningen ska vara exakt avgränsad och noggrann, att de skäl som ligger till grund för begränsningen ska vara acceptabla, att kravet på proportionalitet är uppfyllt när en grundläggande rättighet begränsas, att rättsskyddsarrangemangen är tillräckliga och att begränsningen inte står i konflikt med Finlands internationella förpliktelser gällande de mänskliga rättigheterna. Grunderna för begränsning av grundläggande rättigheter ska vara godtagbara från grundrättighetssystemets synpunkt och kunna härledas från vägande samhälleliga behov. Begränsningarna ska vara nödvändiga för att uppnå en målsättning och i fråga om sin omfattning stå i proportion till de rättsliga intressen som de grundläggande rättigheterna skyddar samt till vikten av det samhälleliga intresse som ligger till grund för begränsningen.

Den som blir antagen till studier som leder till en gränsbevakartjänst ska enligt förslaget till lagen om ändring av lagen om gränsbevakningssystemets förvaltning vara finsk medborgare. Förslaget har betydelse när det gäller diskrimineringsförbudet enligt grundlagens 6 § 2 mom.

Genom lag kan enligt grundlagens 125 § 1 mom. bestämmas att endast finska medborgare får utnämnas till bestämda offentliga tjänster eller uppdrag. Uttrycket ”bestämda” offentliga tjänster eller uppdrag ger uttryck för principen att krav på medborgarskap bör ställas endast i begränsad utsträckning och av motiverade skäl (RP 1/1998 rd s. 180/I).

I statstjänstemannalagens 7 § 1 mom. 10 punkten föreskrivs att endast finska medborgare kan utnämnas till tjänster vid försvarsministeriet, försvarsmakten och gränsbevakningsväsendet. I 10 § 1 mom. i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning föreskrivs att den som utnämns till en tjänst inom gränsbevakningsväsendet måste vara finsk medborgare.

Gräns- och sjöbevakningsskolan utbildar gränsbevakare. Eftersom endast finska medborgare kan utnämnas till tjänster vid gränsbevakningsväsendet är det inte ändamålsenligt att anta andra än finska medborgare till utbildningen för gränsbevakare. Det föreslagna kravet på medborgarskap är sålunda en godtagbar grund för behörighet att utnämnas till en gränsbevakartjänst. Den begränsning som kravet på medborgarskap innebär kan sålunda anses vara godtagbar.

Den som antas till studier som leder till behörighet för en gränsbevakartjänst ska enligt förslaget till ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning ha fullgjort värnplikt i vapentjänst eller frivillig militärtjänst för kvinnor. Förslaget har ingen betydelse med tanke på diskrimineringsförbudet.

Enligt 10 § 2 mom. i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning krävs av dem som utnämns till en militärtjänst vid gränsbevakningsväsendet att de, med de undantag som sammanhänger med åländsk hembygdsrätt, har fullgjort sin värnplikt i vapentjänst eller frivillig militärtjänst för kvinnor. Det är därför inte ändamålsenligt att som studerande till grundkursen för gränsbevakare anta personer som ändå inte kan utnämnas till en tjänst vid gränsbevakningsväsendet. Det finns sålunda en godtagbar grund med avseende på tjänstebehörigheten att ställa kravet på fullgjord värnplikt och frivillig militärtjänst för kvinnor.

I förslaget till ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning föreslås bestämmelser om kraven som ställs på deras hälsotillstånd som ansöker om att bli antagna till grundkursen för gränsbevakare. De ska i praktiken uppfylla vissa krav bl.a. när det gäller synförmåga, hörselförmåga och fysisk kondition. Förslaget har betydelse med tanke på jämställdheten mellan de studerande eftersom en studerande kan vägras studierätt av skäl som sammanhänger med hans eller hennes hälsotillstånd.

Avsikten med de föreslagna bestämmelserna är att säkerställa att till grundkursen för gränsbevakare antas endast personer som är lämpliga att tjänstgöra som gränsbevakningsmän. Med beaktande av en gränsbevakningsmans uppgifter och de krav som uppgifterna ställer finns det en samhälleligt vägande grund för regleringen.

I förslaget till ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning föreskrivs om de studerandes skyldighet att bära gränsbevakningsväsendets uniform. Bestämmelsen berör grundlagens 7 § om rätten till personlig frihet. Den personliga friheten anses omfatta dels en persons fysiska integritet och dels också hans eller hennes fria vilja och självbestämmanderätt. Med självbestämmanderätt avses individens rätt att bestämma över sig själv och sitt handlande. Uniformstvånget inskränker denna rättighet men det är baserat på gränsbevakningsväsendets militära ordning. Grundlagsutskottet har ingenting att anmärka mot en motsvarande reglering (GrUU 31/2008 rd.). Det finns en godtagbar grund för förslaget och det anses uppfylla de krav som ställs när det är fråga om att begränsa en grundläggande rättighet.

I lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning föreslås preciserande bestämmelser om förlust av studierätten vid Gräns- och sjöbevakningsskolan. En studerande kan förlora sin studierätt bl.a. om han eller hon i samband med ansökan till utbildningen vid Gräns- och sjöbevakningsskolan har lämnat sådana felaktiga eller vilseledande uppgifter eller hemlighållit någon sådan omständighet om sig själv som hade utgjort hinder för antagningen. En studerande kan också förlora studierätten om han eller hon under utbildningstiden har gjort sig skyldig till ett brott som visar att han eller hon är olämplig för en tjänst inom gränsbevakningsväsendet eller i övrigt har uppträtt på ett sätt som är ägnat att äventyra förtroendet för att de uppgifter som gränsbevakningsväsendet har sköts hederligt, tillförlitligt och rättvist, och en skriftlig varning inte kan anses vara en tillräcklig påföljd.

Grundlagsutskottet har behandlat frågor i anslutning till förlust av studierätt t.ex. i sina utlåtanden GrUU 74/2002 rd., GrUU 12/2006 rd och GrUU 29/2006 rd och har då fäst avseende vid proportionalitetsprincipen. På grund av särdragen i en gränsbevakningsmans studier och de tjänster och uppgifter som studierna syftar till, måste det anses vara motiverat att redan på förhand säkerställa att de studerande har sådana personliga egenskaper att de är lämpliga för tjänsteuppgifterna i fråga. Förutsättningarna för förlust av studierätt räknas upp i lagen och beslut om återkallande av studierätten får överklagas hos förvaltningsdomstolen.

I lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning föreslås en bestämmelse enligt vilken Gräns- och sjöbevakningsskolan kan avbryta en studerandes studier för högst två år, bl.a. för den tid som den studerande är föremål för brottsundersökning. Medan brottsundersökningen pågår kan studierna avbrytas endast om det misstänkta brottet är av ett sådant slag att det visar att den studerande är olämplig för en tjänst inom gränsbevakningsväsendet. Dessutom ska det finnas synnerligen sannolika skäl för misstanken.

Oskuldspresumtionen enligt grundlagens 21 § har betydelse i sammanhanget. Oskuldspresumtionen hör till garantierna för en rättvis rättegång enligt grundlagens 21 §. Dessutom föreskrivs det om oskuldspresumtionen i Europakonventionen om de mänskliga rättigheterna samt i den internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter.

Grundlagsutskottet har bedömt en liknande reglering i sitt utlåtande GrUU 60/2010 rd. Förfarandet ska kunna tillämpas endast i undantagsfall och då det misstänkta brottets grovhetsgrad och art visar att den studerandes förfarande på ett väsentligt sätt står i konflikt med studiernas syfte.

Enligt den föreslagna bestämmelsen kommer förfarandet i fråga endast vid misstanke om ett sådant brott att en studerande, om han eller hon är skyldig, kan förlora sin studierätt enligt lagens bestämmelser om förlust av studierätt.

Förslaget måste anses uppfylla de krav som proportionalitetsprincipen ställer. Regleringen uppfyller kraven på noggrann avgränsning och exakthet.

Enligt grundlagens 18 § 1 mom. har var och en rätt att skaffa sig sin försörjning genom arbete, yrke eller näring som han eller hon valt fritt. Bestämmelserna om tjänstgöringsförbindelse i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning har stiftats med grundlagsutskottets medverkan (GrUU 19/2005 rd). Bestämmelserna om tjänstgöringsförbindelse ska bedömas utifrån grundlagens 18 § och grundlagens 7 § 1 mom. som tryggar den personliga friheten.

En tjänstgöringsförbindelse ska enligt förslaget fortsättningsvis avkrävas den som godkänts för studier på grundkursen för gränsbevakare, trots att ingen lön i fortsättningen kommer att betalas under studietiden. Det är fortfarande motiverat och förenligt med proportionalitetsprincipen att hålla kvar kravet på tjänstgöringsförbindelse, eftersom studierna på grundkursen för gränsbevakare är kostnadsfria och studerandena dessutom utan ersättning får bl.a. inkvartering, måltider och kläder. Grundlagsutskottet har inte haft någonting att anmärka mot en liknande reglering (GrUU 13/2001 rd). I lagen föreskrivs om maximitiden för sådan tjänstgöring som förbindelsen avser och om de grundläggande villkoren för anställningsförhållandet, inklusive dess avslutande, samt om avgörande av tvister som gäller anställningsförhållandet. Förslaget anses uppfylla grundlagens krav.

Till skyddet av den personliga friheten enligt grundlagens 7 § och skyddet för privatlivet enligt grundlagens 10 § kan fogas integritetsskyddet. Rätten till privatliv innebär att individen har rätt att leva sitt liv utan godtyckligt eller obefogat ingripande från myndigheter eller andra utomstående.

I förslaget till lag om gränsbevakningsväsendets förvaltning finns bestämmelser om utlämnande av uppgifter om personer som ansöker om att bli antagna till grundkursen för gränsbevakare. Denna reglering står i samband med den personliga friheten och skyddet för privatlivet (GrUU 39/2001 rd och GrUU 59/2006 rd). Dessutom gäller regleringen skyddet av personuppgifter.

Information om hälsotillståndet behövs för att säkerställa att till grundkursen för gränsbevakare antas och på den utbildas endast personer som är lämpliga att arbeta som gränsbevakningsmän.

Uppgifter om en persons hälsotillstånd är sådana känsliga uppgifter som avses i personuppgiftslagens 11 § och utgångspunkten för registrering av uppgifterna är att nödvändigheten av att behandla personuppgifterna ska bedömas enligt stränga kriterier. Uppgifterna ska enligt

huvudregeln i lagens 12 § 2 mom. utplånas ur registret omedelbart efter att det inte längre finns någon i lagen angiven grund för behandlingen. Grundlagsutskottet har i sitt utlåtande om ett lagförslag om polisutbildning (GrUU 29/2004 rd) ansett att det oberoende av vad personuppgiftslagen föreskriver om saken är skäl att för tydligheten skall föreskriva om förvaringstiden för uppgifterna i en speciallag.

I förslaget avgränsas den personkrets som får behandla information av detta slag. Dessutom föreskrivs om en ovillkorlig tre års bakre gräns för utplåning av uppgifter. Förslaget är inte problematiskt med avseende på integritetsskyddet eller det grundlagsenliga skyddet för personuppgifter.

I förslaget till lag om gränsbevakningsväsendets förvaltning föreskrivs om studerandes skyldighet att låta sig drogtestas. Bestämmelserna om drogtestning måste granskas i förhållande till skyddet av den personliga friheten och integriteten enligt grundlagens 7 § samt skyddet för privatlivet och skyddet av personuppgifter enligt grundlagens 10 § 1 mom. Drogtestning innebär till sin karaktär en inskränkning av integritetsskyddet.

Syftet med regleringen är bl.a. att förebygga och minska de skadeverkningar och risker som sammanhänger med användning av droger. Det är fråga om att skydda andra personers rättigheter och vägande samhällliga intressen. Grundlagsutskottet har behandlat motsvarande reglering bl.a. i sina utlåtanden GrUU 28/2004 rd och GrUU 31/2008 rd. Bekämpningen av drogmissbruk samt andras och allmän säkerhet kan anses vara vägande samhällliga behov som talar för att tillåta drogtestning, liksom även för att i enlighet med grundrättighetssystemet i detta avseende begränsa de grundläggande rättigheterna och friheterna. Det kan anses att proportionalitetskravet förverkligas i propositionen eftersom drogtestningen avser en begränsad grupp personer, dvs. de som ansöker om att bli utbildade till gränsbevakningsmän eller studerar vid gräns- och sjöbevakningsskolan. Från samhällets synpunkt och med tanke på säkerheten är det nödvändigt att se till att till grundkursen för gränsbevakare antas och på kursen utbildas endast personer som är lämpliga att arbeta som gränsbevakningsmän. Med tanke på grundrättighetssystemet finns det godtagbara skäl för regleringen. Förslaget uppfyller kraven på exakthet och noggrann avgränsning när det gäller inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna.

Kravet på datasekretess för den enskilde anses utgöra en väsentlig del av integritetsskyddet. Enligt grundlagens 10 § ska genom lag utfärdas närmare bestämmelser om skydd för personuppgifter, vilket innebär att individens rättssäkerhet och integritetsskydd ska tryggas genom bestämmelser på lagnivå. Uppgifter som erhållits genom drogtestning avser en persons hälsotillstånd och omfattas sålunda av skyddet för personuppgifter. Förslaget innehåller detaljerade bestämmelser om behandling, förvaring och utplåning av information och uppfyller till denna del förutsättningarna för inskränkning av de grundläggande fri- och rättigheterna.

Enligt förslaget till lag om gränsbevakningsväsendets förvaltning kan i Gräns- och sjöbevakningsskolans instruktion som fastställts av chefen för gränsbevakningsväsendet föreskrivas bl.a. om de studerandes uppförande samt om användning av Gräns- och sjöbevakningsskolans lokaler och egendom.

Grundlagsutskottet har i ett tidigare utlåtande (GrUU 70/2002 rd) ansett att det från ett grundlagsperspektiv inte stöter på några problem att föreskriva att utbildningsanordnaren ska godkänna bestämmelser om sådant som sammanhänger exempelvis med de praktiska arrangemangen kring skolarbetet eller användningen av skolhuset och skolområdet. När det gäller skol- och läroanstaltsspecifika ordningsstadgar handlar det i princip inte om delegering av lagstiftningsbehörighet enligt grundlagens 80 §, utan om rätt att fatta lokala administrativa beslut av allmän karaktär.

Den reglering som föreslås i enlighet med rättsstatsprincipen som föreskrivs i grundlagens 2 § anger vilka frågor som kan regleras i instruktionen. Detta är väsentligt också med tanke på de studerandes rättssäkerhet, eftersom den som bryter mot instruktionen enligt förslaget kan förlora sin studierätt eller tilldelas skriftlig varning.

Bestämmelserna om behandling av personuppgifter och om personregister innebär en inskränkning av skyddet för privatlivet, som tryggas i grundlagens 10 § 1 mom. Enligt lagrummet ska genom lag föreskrivas närmare om behandling av personuppgifter. Grundlagsutskottet har ansett att det vid registrering av personuppgifter är viktigt att reglera åtminstone syftet, innehållet i de registrerade personuppgifter, tillåtna användningsändamål, inbegripet uppgifternas tillförlitlighet och bevaringstiden för uppgifterna i personregistren samt den registrerades rättsskydd. Regleringen av dessa faktorer på lagnivå ska dessutom vara omfattande och detaljerad. Kravet att det ska föreskrivas om saken i lag inbegriper också möjligheten att överföra uppgifterna via en teknisk anslutning (t.ex. GrUU 51/2002 rd).

I propositionen föreslås att gränsbevakningsväsendets register för tillstånds- och övervakningsärenden ska spjälkas upp i två separata register, eftersom det nuvarande registret innehåller uppgifter med vitt skilda användningsändamål. Informationen i de nya registren karakteriseras så att den kan användas utan undantag i samband med alla de uppgifter inom gränsbevakningsväsendet för vilka informationen har samlats in. Detta innebär i praktiken att användningsändamålet för informationen i registret för tillståndsärenden kommer att vara snävare än användningsändamålet för informationen i registret för övervakningsärenden. Det kan anses att förslaget leder till att kravet på ändamålsbundenhet blir bättre tillgodosett.

Förslaget innebär en utvidgning av gränsbevakningsväsendets rätt att genom teknisk anslutning få information från Nödcentralsverket. Det är fråga om information som behövs för en persons egen säkerhet eller för gränsbevakningsväsendets säkerhet i arbetet. I bestämmelsen anges vilken information det är frågan om samt informationens användningsändamål. Den ovan nämnda regleringen kan anses vara så noggrann som grundlagsutskottet förutsätter.

Det föreslås att 14 § i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning, som gäller förflyttning av en tjänsteman till en annan tjänst eller uppgift ändras så att förutsättningarna för förflyttning till en annan uppgift preciseras. Skyldigheten att övergå till en annan uppgift ska enligt förslaget gälla förflyttning till en uppgift som enligt gränsbevakningsväsendets detaljerade sammansättning normalt sköts av en tjänsteman med samma utbildning.

Grundlagsutskottet har bedömt den skyldighet att övergå till en annan tjänst som gäller för försvarsmaktens tjänstemän utifrån grundlagens 9 § där det föreskrivs om rätten att fritt välja

bostadsort. På motsvarande sätt har grundlagsutskottet bedömt frågan enligt grundlagens 21 §, dvs. enligt bestämmelsen om att var och en har rätt att få ett beslut som gäller hans eller hennes rättigheter och skyldigheter behandlat vid domstol eller något annat oavhängigt rättskipningsorgan (GrUU 40/1998 rd och GrUU 51/2006 rd). Grundlagsutskottet anser att försvarsmaktens uppdrag är av den karaktären att det är motiverat att föreskriva att tjänstemännen har skyldigheter utöver det normala. När en tjänsteman inom försvarsmakten förordnas till en annan tjänst eller ett annat uppdrag är det fråga om ett normalt och godtagbart drag inom försvarsmaktens personalsystem, som de som söker sig till försvarsmakten på förhand är medvetna om. Förflyttningarna gäller i allmänhet en tjänst av samma rang eller en högre tjänst. Denna princip bör följas också i statens nya lönesystem (GrUU 51/2006 rd).

Det som ovan anförs om försvarsmakten gäller också gränsbevakningsväsendet. En tjänsteman vid gränsbevakningsväsendet är skyldig att övergå till en annan tjänst eller uppgift när det är nödvändig för att besätta en vakant tjänst eller uppgift enligt gränsbevakningsväsendets detaljerade sammansättning eller i övrigt för att tjänstgöringen ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt. Bestämmelsen om förflyttning till en annan uppgift föreslås bli så preciserad att förflyttningen ska ske inom ramen för de uppgifter som inom gränsbevakningsväsendet normalt sköts av en tjänsteman med samma utbildning.

Med tanke på en ändamålsenlig skötsel av gränsbevakningsväsendets uppgifter och möjligheterna till tjänsterotation för gränsbevakningsväsendets militära tjänstemän finns det vägande skäl för den föreslagna regleringen. Tjänstemannens rättssäkerhet garanteras så att han eller hon har rätt att överklaga förflyttningsbeslutet hos förvaltningsdomstolen då han eller hon inte har gett sitt samtycke till förflyttningen. Den föreslagna bestämmelsen anses uppfylla de krav som grundrättighetssystemet ställer och den är inte oskälig från tjänstemannens synpunkt.

Enligt den föreslagna ändringen av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning utsträcks besvärsrätten till beslut som gäller förflyttning av en tjänsteman till en annan uppgift utan tjänstemannens samtycke. För närvarande gäller besvärsrätten förflyttning till en annan uppgift om beslutet innebär att tjänstemannens tjänstgöringsort ändras. Ett överklagbart beslut om förflyttning av en tjänsteman till en annan tjänst eller uppgift ska iakttas trots att det överklagats, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

I fortsättningen kommer förvaltningsdomstolens beslut om förflyttning till en tjänst eller uppgift att omfattas av systemet med besvärstillstånd.

Beslut som gäller antagning till utbildning vid Gräns- och sjöbevakningsskolan, tjänstgöringsförbindelse, förordnande till drogtestning, studiesociala förmåner och senareläggning av studier kommer enligt förslaget att i fortsättningen omfattas av förfarandet med rättelseyrkande. Förfarandet kan enligt förslaget inte tillämpas på beslut av sanktionskaraktär, dvs. på beslut som faller skriftlig varning, avbrytande av studier eller förlust av studierätt.

Systemet med besvärstillstånd ska enligt förslaget omfatta antagning av studerande till utbildning vid Gräns- och sjöbevakningsskolan, tjänstgöringsförbindelse, förordnande till drogtestning, studiesociala förmåner, skriftlig varning, senareläggning och avbrytande av studier samt förlust av studierätt. Beslut om förlust av studierätt eller avbrytande av studier kan verkställas omedelbart, om

inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat. Rätten att anföra besvär hos förvaltningsdomstolen gäller för närvarande endast tjänstgöringsförbindelse, förlust av studierätt och skriftlig varning. Förvaltningsdomstolens beslut om förlust av studierätt och om skriftlig varning får för närvarande inte överklagas genom besvär.

Grundlagsutskottet anser i sitt utlåtande GrUU 32/2012 rd att det inte längre finns skäl att i princip förhålla sig restriktivt till systemet med besvärstillstånd eller en utvidgning av det. Däremot är det i övrigt befogat att i varje enskilt fall bedöma systemets acceptabilitet och proportionalitet utifrån utskottets tidigare praxis.

Grundlagsutskottet anser det vara möjligt att minska antalet besvär till högsta förvaltningsdomstolen när det gäller sådana ärendegrupper där rättsmedel som anlitas före högsta förvaltningsdomstolen i de flesta fallen kan anses vara tillräckliga med tanke på rättssäkerheten (GrUU 35/2009 rd och GrUU 33/2008 rd). Grundlagsutskottet har med avseende på proportionalitetsprincipen uppmärksammat bl.a. ärendenas betydelse och art (GrUU 15/2011 rd, GrUU 57/2010 rd, GrUU 35/2009 rd och GrUU 33/2008 rd). Dessutom har utskottet tillmätt också sådana rättelse- och besvärsförfaranden betydelse som anlitas före högsta förvaltningsdomstolen (GrUU 57/2010 rd) samt den omständigheten att högsta förvaltningsdomstolen måste beviljas besvärstillstånd om det finns någon sådan grund som anges i förvaltningsprocesslagens 13 § 2 mom. (GrUU 15/2011 rd och GrUU 57/2010 rd). Förfarandet med besvärstillstånd anses sannolikt också minska antalet ärenden som kommer in till högsta förvaltningsdomstolen och sålunda leda till att den sammanlagda tid som de ärenden som omfattas av besvärstillstånds-förfarandet är anhängiga kommer att förkortas åtminstone i viss mån (GrUU 33/2008 rd och GrUU 35/2009 rd).

Enligt propositionen kommer rätten att söka ändring att utsträckas till beslut som gäller förflyttning av en tjänsteman, åtminstone då tjänstemannen inte har samtyckt till förflyttningen samt till Gräns- och sjöbevakningsskolans antagning av studerande, förordnande till drogtestning samt till beslut om senareläggning och avbrytande av studier. Samtidigt föreslås att det införs ett förfarande med rättelseyrkande när det gäller sådana studierelaterade beslut som inte är av sanktionskaraktär. Utvidgningen av rätten att söka ändring och införandet av ett förfarande med rättelseyrkande innebär ökade möjligheter att söka ändring och yrka på rättelse.

De föreslagna besluten om systemet med besvärstillstånd är viktiga från individens synpunkt. Då de samtidigt emellertid delvis är beroende av prövning är de av en sådan art att det med tanke på rättssäkerhetsgarantierna kan anses vara tillräckligt att högsta förvaltningsdomstolen ska bevilja besvärstillstånd om det finns någon sådan grund som anges i förvaltningsprocesslagens 13 § 2 mom.

Från den enskilda tjänstemannens och studerandes synpunkt är det dessutom viktigt att beslutet snabbt kommer under behandling, vilket inte till fullo är möjligt i ett förfarande med två domstolsinstanser. Behovet av snabb behandling understryks också av den omständigheten att beslut om förflyttning av en tjänsteman till en annan tjänst eller uppgift samt Gräns- och sjöbevakningsskolans beslut om avbrytande av studier och förlust av studierätt kan verkställas trots att de överklagas.

På dessa grunder kan det i fråga om de beslut som enligt förslaget ska omfattas av systemet med besvärstillstånd, med tanke på rättssäkerhetsgarantierna anses vara tillräckligt att beslut kan överklagas hos högsta förvaltningsdomstolen på basis av besvärstillstånd.

På de grunder som anförs ovan anser regeringen att lagförslagen kan behandlas i vanlig lagstiftningsordning. Eftersom propositionen dock innehåller flera bestämmelser som har betydelse för förverkligandet av de grundläggande fri- och rättigheterna anser regeringen det vara ändamålsenligt att grundlagsutskottets utlåtande inhämtas om propositionen.

Lagförslagen

1.

Lag

om ändring av lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005) 2 §, 3 § 1 mom., 5 § 2 mom., 7 § 2 och 3 mom., 9 § 2 mom., 14 och 15 §, 20 a § 2 mom., 23 §, 25 § 2 och 3 mom., 26—29 §, 31 § 1 mom., 35 a § 2 och 5 mom., 36 § 2 mom. 3 punkten samt 3 och 4 mom.,

av dem 5 § 2 mom. och 20 a § 2 mom. sådana de lyder i lag 221/2007, 31 § 1 mom. sådant det lyder i lag 555/2007 och 35 a § 2 och 5 mom. sådant det lyder i lag 477/2010, samt

fogas till lagen nya 25 a—e, 26 a—c, 27 a, 27 b, 28 a och 28 b § samt till 36 § ett nytt 5 mom. som följer:

2 §

Gränstrupper

I denna lag avses med gränstrupper tjänstemän vid gränsbevakningsväsendet och personer som med stöd av värnpliktslagen (1438/2007) har förordnats att tjänstgöra vid gränsbevakningsväsendet eller som fullgör frivillig militärtjänst vid gränsbevakningsväsendet, och som vid effektiviserande av rikets försvar kan anslutas till försvarsmakten.

3 §

Gränsbevakningsväsendet, chefen och förvaltningsenheterna

Gränsbevakningsväsendet är en till statens centralförvaltning hörande myndighet som står under inrikesministeriets ledning och tillsyn. Gränsbevakningsväsendet leds på inrikesministeriet av chefen för gränsbevakningsväsendet. Chefens underställda förvaltningsenheter är staben för gränsbevakningsväsendet, gränsbevakningssektionerna, sjöbevakningssektionerna, Gräns- och sjöbevakningsskolan samt bevakningsflygdivisionen (*förvaltningsenheter*).

- - -

5 §

Inrikesministeriets uppgifter inom gränsbevakningsväsendet

- - -

Inrikesministern avgör ärenden som gäller indragning eller nedskärning av regionala och lokala enheter och funktioner inom gränsbevakningsväsendet *och som är samhälleligt eller ekonomiskt viktiga*. Om inte något annat föreskrivs, har chefen för gränsbevakningsväsendet rätt att på föredragning avgöra andra förvaltningsärenden som gäller gränsbevakningsväsendet och dess ansvarsområde och som enligt vad som föreskrivs ska avgöras av inrikesministeriet.

- - -

7 §

Beslut av republikens president i militära kommandomål inom gränsbevakningsväsendet

- - -

Republikens president fattar utom statsrådet beslut i militära kommandomål som gäller gränsbevakningsväsendet på föredragning av inrikesministern. Besluten kontrasigneras av inrikesministern. Vid föredragningen av ett sådant ärende har statsministern och *chefen för gränsbevakningsväsendet* rätt att vara närvarande och uttala sin uppfattning om det.

Republikens president kan på eget initiativ eller på framställning av inrikesministern överföra ett militärt kommandomål för att avgöras av presidenten i statsrådet. Då beslutar presidenten om målet på föredragning av inrikesministern utan att statsrådet lägger fram förslag till avgörande. *Vid föredragning av ett militärt kommandomål för presidenten i statsrådet har chefen för gränsbevakningsväsendet rätt att vara närvarande och uttala sin uppfattning om det.*

9 §

Tjänsterna vid gränsbevakningsväsendet

- - -.

Genom förordning av statsrådet *föreskrivs närmare om inrättande, ändring och indragning av tjänster vid gränsbevakningsväsendet samt om placering och flyttning av tjänster inom gränsbevakningsväsendet.*

14 §

Förflyttning av en tjänsteman till en annan tjänst eller uppgift

En tjänsteman vid gränsbevakningsväsendet är skyldig att övergå till en annan tjänst *på minst samma nivå eller också till en annan uppgift som kan skötas av en tjänsteman med samma utbildning inom gränsbevakningsväsendet* då detta är nödvändigt för att besätta en vakant tjänst eller uppgift enligt gränsbevakningsväsendets detaljerade sammansättning eller i övrigt för att tjänstgöringen ska kunna ordnas på ett ändamålsenligt sätt.

Om förflyttning till en annan tjänst eller uppgift medför att tjänstemannens tjänstgöringsort ändras, ska beslutet delges tjänstemannen minst tre månader tidigare.

I ett beslut som gäller förflyttning till en annan tjänst eller uppgift och som medför att tjänstemannens tjänstgöringsort ändras *eller i ett beslut om förflyttning till en uppgift utan*

tjänstemannens samtycke får ändring sökas enligt förvaltningsprocesslagen (586/1996). Förvaltningsdomstolens beslut får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd. Ett beslut om förflyttning ska likväl iakttas även om besvär anförts, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

I ett annat beslut som gäller förflyttning till en annan tjänst eller uppgift eller som gäller förordnande av en tjänsteman till en uppgift får ändring inte sökas genom besvär.

15 §

Gränsbevakningsmän

Gränsbevakningsmän är sådana tjänstemän vid gränsbevakningsväsendet som fått den utbildning för gränsbevakningsmän om vilken föreskrivs genom förordning av statsrådet och som förordnats till gränsbevakningsmän av chefen för förvaltningsenheten.

Gränsbevakningsmännen har sådana befogenheter som i gränsbevakningslagen (578/2005) eller i någon annan lag anges för gränsbevakningsmän.

(upphävs)

20 a §

Skiljande av en gränsbevakningsman från tjänsteutövning för viss tid

- - -

Beslut om skiljande från tjänsteutövning fattas av den utnämmande myndigheten. Om *republikens president* eller statsrådet är utnämmande myndighet, fattar inrikesministeriet beslut om skiljande från tjänsteutövning. Den myndighet som fattar beslut om skiljande från tjänsteutövning ska anhängiggöra skiljandet från tjänsteutövningen senast tre månader från det att myndigheten fick kännedom om den omständighet som kan leda till skiljande från tjänsteutövning.

- - -

23 §

Uniform

Den som tjänstgör i en militär tjänst vid gränsbevakningsväsendet är skyldig att vid tjänstgöring använda gränsbevakningsväsendets *uniform*, om inte något annat bestäms på grund av tjänsteuppgiftens art eller av någon annan orsak. Andra personer än de som tjänstgör i en militär tjänst vid gränsbevakningsväsendet får inte, om inte chefen för gränsbevakningsväsendet av särskilda skäl ger tillfälligt tillstånd *eller om inte nedan föreskrivs något annat*, använda en dräkt eller ett klädesplagg som på ett förvillande sätt liknar gränsbevakningsväsendets *uniform* eller därtill hörande persedlar så att detta kan ge intrycket av att bäraren är en tjänsteman i militär tjänst vid gränsbevakningsväsendet.

Den som har förordnats till uppgiften som gränsbevakningsman och är skyldig att använda *uniform* ska på sin uniform ha gränsbevakningsmännens emblem som anger gränsbevakningsmannens ställning, *så som närmare föreskrivs* genom förordning av inrikesministeriet. Andra än

gränsbevakningsmän får inte använda emblem som anger ställning, om inte chefen för gränsbevakningsväsendet ger tillstånd att använda emblem vid teaterföreställningar eller andra motsvarande evenemang.

Uniform och gränsbevakningsmännens emblem får också användas vid resor i anknytning till tjänsteutövning och när en person representerar gränsbevakningsväsendet.

Chefen för gränsbevakningsväsendet kan tillåta att även andra än tjänstemän som tjänstgör i en militär tjänst använder gränsbevakningsväsendets *uniform*.

25 §

Utbildning och undervisning vid Gräns- och sjöbevakningsskolan

- - -

Vid Gräns- och sjöbevakningsskolan kan inom gränsbevakningsväsendets ansvarsområde ordnas i *lagen om Försvarshögskolan (1121/2008)* avsedd undervisning inom utbildningsprogrammet för officerare, samt inom fortbildningen och den kompletterande utbildningen på det sätt som särskilt avtalas med Försvarshögskolan.

Vid bevakningsflygdivisionen kan sådan utbildning som är nödvändig för gränsbevakningsväsendets luftfart ordnas i samarbete med Gräns- och sjöbevakningsskolan och andra läroanstalter.

25 a §

Allmän organisering av utbildning och forskning inom gränsbevakningsväsendet

Chefen för gränsbevakningsväsendet fastställer på framställning av staben för gränsbevakningsväsendet resultatmålen och riktlinjerna för utbildningen och forskningen inom gränsbevakningsväsendet samt instruktionen för Gräns- och sjöbevakningsskolan.

I instruktionen för Gräns- och sjöbevakningsskolan kan föreskrivas om

- 1) utbildningens och undervisningens varaktighet och omfattning,*
- 2) utbildnings- och undervisningsarrangemangen,*
- 3) förfarandet för antagning av studerande,*
- 4) grunderna för bedömning av studieresultat,*
- 5) de studerandes uppförande och sådan inre ordning som den militära ordningen förutsätter,*
- 6) de studerandes fritid, ledigheter och frånvaro,*
- 7) användning av Gräns- och sjöbevakningsskolans lokaler och egendom, och*
- 8) förpliktelser i anslutning till upprätthållande av beredskapen.*

25 b §

Studerande vid Gräns- och sjöbevakningsskolan

Med studerande vid Gräns- och sjöbevakningsskolan avses personer som genomgår grundkursen för gränsbevakare och andra som studerar vid Gräns- och sjöbevakningsskolan.

25 c §

Undervisnings- och examensspråk

Gräns- och sjöbevakningsskolans undervisnings- och examensspråk är finska eller svenska.

Studerande har rätt att vid antagning av studerande och avläggande av kunskapsprov använda antingen finska eller svenska.

Gräns- och sjöbevakningsskolan kan besluta att i undervisningen och vid avläggande av kunskapsprov får användas också något annat språk.

25 d §

Studerandes tystnadsplikt och tystnadsrätt

I fråga om Gräns- och sjöbevakningsskolans studerandes tystnadsplikt och tystnadsrätt gäller vad som föreskrivs i 17 §.

25 e §

Studerandes användning av uniform

Studerande på grundkursen för gränsbevakare ska då de deltar i utbildningen använda gränsbevakningsväsendets uniform enligt 23 §.

26 §

Antagning till grundkursen för gränsbevakare

Gräns- och sjöbevakningsskolan antar studerande till grundkursen för gränsbevakare. Till grundkursen kan antas en person som har blivit godkänd i urvalsprovet och

1) är finsk medborgare,

2) har avlagt studentexamen, gymnasiets lärokurs eller minst andra stadiets yrkesexamen,

3) till sitt hälsotillstånd och annars är lämplig när det gäller att på behörigt sätt fullgöra uppgifter inom gränsbevakningsväsendet,

4) har fullgjort sin värnplikt i vapentjänst eller frivillig militärtjänst för kvinnor,

5) har kör rätt minst för fordon av klass B.

Det krav som nämns ovan i 1 mom. 4 punkten gäller inte personer med åländsk hembygd rätt enligt självstyrelselagen för Åland.

Den som ansöker om att bli antagen till grundkursen för gränsbevakare ska på det sätt som Gräns- och sjöbevakningsskolan bestämmer ge Gräns- och sjöbevakningsskolan de uppgifter om sitt hälsotillstånd som behövs för bedömning av om han eller hon kan antas som studerande.

Staben för gränsbevakningsväsendet beslutar om de krav som avses i 1 mom. 3 punkten.

Gräns- och sjöbevakningsskolan ber de som vill bli antagna till grundkursen för gränsbevakare genomgå en sådan säkerhetsutredning som avses i lagen om säkerhetsutredningar (177/2002).

26 a §

Antagning till annan utbildning

En tjänsteman vid gränsbevakningsväsendet kan förordnas att delta i undervisning vid Gräns- och sjöbevakningsskolan. Studierna vid Gräns- och sjöbevakningsskolan genomförs som tjänsteuppdrag. Gräns- och sjöbevakningsskolan beslutar om rätten att delta i undervisningen.

26 b §

De studerandes övriga uppgifter

Staben för gränsbevakningsväsendet kan förordna en grundkursstuderande som har tillräcklig utbildning att även utföra andra uppgifter än övningar som ingår i utbildningen, om det är nödvändigt för skötseln av allvarliga specialsituationer som hör till gränsbevakningsväsendets ansvarsområde.

När en studerande på grundkursen för gränsbevakare utför en uppgift som avses i 1 mom. gäller i fråga om hans eller hennes befogenheter vad som i 35 § 2 mom. i gränsbevakningslagen föreskrivs om en sådan persons befogenheter som bistår en gränsbevakningsman.

26 c §

De studerandes studiesociala förmåner

Studerande på grundkursen för gränsbevakare får under studietiden inkvartering, måltider och kläder, hälsovård samt studie- och övningsmaterial kostnadsfritt.

Till studerande på grundkursen för gränsbevakare kan som kostnadsersättning betalas dagtraktamente som är minst 46 procent av gällande heldagstraktamente för statstjänstemän.

En studerande på grundkursen för gränsbevakare har rätt att få minst två av staten bekostade resor mellan studieorten och hem- eller boningsorten i Finland för varje hel studiekalendermånad.

Resekostnader som avses i 3 mom. ersätts i enlighet med kostnaderna för det förmånligaste allmänna fortskaffningsmedlet. Resekostnader till och från utlandet ersätts endast om den studerande permanent bor utomlands. På motsvarande sätt ersätts resekostnaderna för sådana kommenderingsresor inom landet eller utomlands vilka ingår i examen.

En grundkursstuderandes hälsovårdskostnader ersätts endast till den del som vårdbehovet har uppkommit under en period av närundervisning eller praktik och den studerande inte är berättigad till ersättning för kostnaderna på någon annan grund.

27 §

Tjänstgöringsförbindelse

(se 26 a §)

För att få delta i *sådan minst två månaders* utbildning till vilken man godkänns på basis av urvalsprov förutsätts att den studerande *i början av* studierna ger en skriftlig förbindelse att han eller hon kommer att tjänstgöra vid gränsbevakningsväsendet under en minimitid på högst två år (*tjänstgöringsförbindelse*). För en person som hör till personal som flyger luftfartyg vid gränsbevakningsväsendet kan tjänstgöringsförbindelsen vara högst 14 år. Bestämmelser om den tjänstgöringsförbindelse som gäller i fråga om utbildningsprogrammet för officerare finns i 29 § i *lagen om Försvarshögskolan*.

Om en tjänsteman vid gränsbevakningsväsendet under den tid tjänstgöringsförbindelsen gäller säger upp sig eller blir uppsagd eller *om en studerande på grundkursen för* gränsbevakare avbryter sina studier eller studierna avbryts av någon av personen själv beroende annan orsak än sjukdom eller avsaknad av flygaregenskaper, ska han eller hon i ersättning *till staten* betala ett belopp som beror på examens art eller utbildningens innehåll och som uppgår till högst hälften av de kostnader som utbildningen åsamkat staten enligt vad som närmare bestäms genom förordning av inrikesministeriet. *Närmare bestämmelser om hur ersättningen fastställs utfärdas genom förordning av inrikesministeriet.*

Om den studerande avbryter studierna eller om studierna avbryts av någon yttre orsak ska Gräns- och sjöbevakningsskolan besluta om ersättningen. Då en tjänsteman säger upp sig eller blir uppsagd ska förvaltningsenheten fatta motsvarande beslut.

Ersättningen får drivas in utan dom eller beslut på det sätt som föreskrivs i lagen om verkställighet av skatter och avgifter (706/2007).

27 a §

Drogtestning

Den som ansöker om att bli antagen till grundkursen för gränsbevakare är skyldig att delta i ett drogtest som utförs av en yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården och av laboratoriepersonal innan sökanden antas till grundkursen. Den som studerar på grundkursen för gränsbevakare är skyldig att på förordnande av Gräns- och sjöbevakningsskolan delta i drogtest också under grundkursen eller praktik som anknyter till den, om det finns grundad anledning att misstänka att den studerande eller praktikanten uppträder påverkad av rusmedel i arbete med anknytning till utbildningen eller praktiken.

Uppgifter från drogtest betraktas som uppgifter om hälsotillstånd. En yrkesutbildad person inom hälso- och sjukvården får till Gräns- och sjöbevakningsskolan överlämna skriftliga testresultat.

27 b §

Studietid samt senareläggning och avbrytande av studier

Studierna ska slutföras inom den maximitid som fastställts i undervisningsplanen.

Gräns- och sjöbevakningsskolan kan på ansökan av den studerande skjuta upp studierätten eller avbryta studierna för högst två år.

Gräns- och sjöbevakningsskolan kan på eget initiativ avbryta studierna för högst ett år åt gången

1) på grund av långvarig sjukdom,

2) om den studerande inte med godkänt resultat kan genomföra sina studier i enlighet med undervisningsplanen,

3) för den tid den studerande är föremål för brottsundersökning, då det misstänkta brottet visar att han eller hon är olämplig för en tjänst inom gränsbevakningsväsendet och det finns synnerligen sannolika skäl för misstanken, eller

4) av vägande skäl som kan jämföras med 1—3 punkten.

Den tid då studierna är avbrutna räknas inte in i maximitidperioden.

28 §

Förlust av studierätt

Chefen för Gräns- och sjöbevakningsskolan kan återkalla rätten för en studerande att delta i utbildningen och undervisningen, om han eller hon

1) i samband med ansökan till utbildningen har lämnat sådana felaktiga eller vilseledande uppgifter eller hemlighållit någon sådan omständighet om sig själv som hade utgjort hinder för antagningen,

2) under utbildningstiden har gjort sig skyldig till ett brott som visar att han eller hon är olämplig för en tjänst inom gränsbevakningsväsendet eller i övrigt har uppträtt på ett sätt som är ägnat att äventyra förtroendet för att de uppgifter som gränsbevakningsväsendet har sköts hederligt, tillförlitligt och rättvist och en skriftlig varning inte kan anses vara en tillräcklig påföljd,

3) vägrar genomgå en drogtest enligt 27 a § eller lämnar ett prov som utvisar missbruk av rusmedel,

4) inte återupptar studierna efter att den tidsfrist som avses i 27 b § löpt ut eller det inte längre föreligger grunder för fortsattande av grundkursen,

5) upprepade gånger eller på ett väsentligt sätt försummar att delta i undervisningen och en skriftlig varning inte kan anses vara en tillräcklig påföljd,

6) upprepade gånger eller på ett väsentligt sätt bryter mot Gräns- och sjöbevakningsskolans instruktion och en skriftlig varning inte kan anses vara en tillräcklig påföljd, eller

7) inte har slutfört sina studier inom den i undervisningsplanen angivna maximitiden och Gräns- och sjöbevakningsskolan av något särskilt skäl inte beviljar tilläggstid för att slutföra studierna.

Om inte annat föreskrivs kan chefen för Gräns- och sjöbevakningsskolan ge en studerande på grundkursen för gränsbevakare eller en vid gränsbevakningsväsendet anställd studerande en skriftlig varning, om förlust av studierätten kan anses oskälig med hänsyn till de omständigheter

som lett till personens beteende och som framgår av det, bedömt som helhet. I stället för skriftlig varning kan eleven eller den studerande få en muntlig varning, om detta kan anses vara en tillräcklig påföljd. Varning eller anmärkning enligt detta moment ges inte för beteende för vilket påföljd kan bestämmas enligt bestämmelserna om militärdisciplin eller enligt 24 § i statstjänstemannalagen.

(upphävs)

28 a §

Förfarandet i ärenden som gäller avbrytande av studier, tilldelning av varning eller anmärkning eller förlust av studierätt

Gräns- och sjöbevakningsskolan ska, innan den beslutar om avbrytande av studier enligt 27 b §, om skriftlig varning eller anmärkning enligt 28 § eller om förlust av studierätt specificera den gärning eller försummelse som åtgärden grundar sig på, höra den studerande samt skaffa annan behövlig utredning.

Om ett beslut om förlust av studierätt eller avbrytande av studier upphävs eller undanröjs eller återbryts genom extraordinärt ändringssökande, beslutar Gräns- och sjöbevakningsskolan huruvida den i samband med motsvarande studier senare ska tillgodoräkna de studier som den studerande fram till dess har bedrivit.

28 b §

Behandling av uppgifter som gäller hälsotillståndet för studerande och personer som ansöker om studierätt

Uppgifter som gäller hälsotillståndet för studerande och personer som ansöker om att bli antagna som studerande får vid Gräns- och sjöbevakningsskolan endast behandlas av dem som bereder eller fattar beslut om antagning av studerande, avbrytande av studier eller förlust av studierätt eller som ger utlåtanden i sådana ärenden.

Gräns- och sjöbevakningsskolan ska förvara uppgifter om hälsotillstånd åtskilt från övriga personuppgifter.

Uppgifter om hälsotillstånd ska avföras ur registret omedelbart när de i lag föreskrivna uppgifterna inte längre förutsätter att de bevaras, dock senast ett år efter att de förts in i registret.

29 §

Ändringssökande

Den som är missnöjd med ett beslut som chefen för Gräns- och sjöbevakningsskolan fattat om antagning till utbildning efter urvalsprov, tjänstgöringsförbindelse, förordnande till drogtestning, studiesociala förmåner för studerande på grundkursen för gränsbevakare, och senareläggning av studier får hos staben för gränsbevakningsväsendet överklaga beslutet i enlighet med förvaltningslagen (434/2003). Beslut med anledning av rättelseyrkande får överklagas genom besvär till förvaltningsdomstolen i enlighet med förvaltningsprocesslagen.

Gräns- och sjöbevakningsskolans beslut om skriftlig varning, avbrytande av studier och förlust av studierätt får överklagas genom besvär hos förvaltningsdomstolen så som föreskrivs i förvaltningsprocesslagen. Beslut om förlust av studierätt eller avbrytande av studier kan verkställas omedelbart, om inte besvärsmyndigheten bestämmer något annat.

Förvaltningsdomstolens beslut som avses i 1 och 2 mom. får överklagas genom besvär endast om högsta förvaltningsdomstolen beviljar besvärstillstånd.

Den som är missnöjd med ett beslut av chefen för Gräns- och sjöbevakningsskolan som gäller bedömningen av studieprestationer eller tillgödöräkandet av tidigare eller på annat håll avlagda studier får söka rättelse hos staben för gränsbevakningsväsendet inom 30 dagar från det att *den studerande* haft möjlighet att ta del av resultatet av bedömningen och hur bedömningsgrunderna har tillämpats på honom eller henne. Ändring i ett beslut med anledning av ett rättelseyrkande får inte sökas genom besvär.

31 §

Tillämpning av bestämmelserna om militära brott

De som tjänstgör i militära tjänster vid gränsbevakningsväsendet *samt studerande på grundkursen för gränsbevakare* omfattas av bestämmelserna om krigsmän i 45 kap. i strafflagen. Bestämmelser om rätten för en gränsbevakningsman i militär tjänst att använda maktmedel finns dock i 35 § i gränsbevakningslagen, och bestämmelser om rätten för en militärperson och militär förman att använda maktmedel i 23 § i lagen om försvarsmakten (551/2007).

- - -

35 a §

Avgångsålder

- - -

Avgångsåldern för specialofficerare, yngre officerare, stabsofficerare och institutofficerare som tjänstgör i uppgifter som förutsätter flygarutbildning är med avvikelse från 1 mom. 50 år, *i generals- och överstetjänster som förutsätter flygarutbildning dock 55 år.*

- - -

Uppgifter som avses i 2 mom. och som förutsätter flygarutbildning är uppgiften som ledare för flygverksamhet, *utbildningschef vid bevakningsflygdivisionen, chefsflyglärare, chefsteorilärare, flyglärare, chef för flygdivision, biträdande chef för flygdivision, flygsäkerhetschef, flygverksamhetsofficer, testpilot, flyggruppchef, chef för helikoptergrupp, flygofficer, pilotofficer, befälhavare på luftfartyg och pilot på luftfartyg.*

36 §

Närmare bestämmelser

- - -

Genom förordning av statsrådet utfärdas, med undantag för militära kommandomål, närmare bestämmelser

3) vid behov om *målen för utbildningen och undervisningen vid Gräns- och sjöbevakningsskolan och vid bevakningsflygdivisionen samt om bedömningsförfarandet,*

Genom förordning av inrikesministeriet utfärdas *närmare bestämmelser om gränsbevakningsväsendets uniform och övriga persedlar samt om de emblem som används i samband med dem.*

Genom förordning av inrikesministeriet utfärdas närmare bestämmelser om ordnande av kostnadsfritt uppehålle samt kostnadsfri hälsovård för studerande på grundkursen för gränsbevakare, om dagpenningens belopp och utbetalningsförfarandet samt om ersättning för resekostnader och om förfarandena i samband därmed.

Chefen för gränsbevakningsväsendet kan för precisering av bestämmelserna i denna lag och de bestämmelser som utfärdats med stöd av den meddela närmare föreskrifter om *sammansättningen, modellen och färgen samt anskaffningen och användningen av gränsbevakningsväsendets uniform och andra persedlar som används vid gränsbevakningsväsendet samt om de specialtecken och specialembel som ska användas på uniformen och persedlarna.*

Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

En studerande som har börjat studera på grundkursen för gränsbevakare innan denna lag trätt i kraft fotsätter sina studier enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Den studerande övergår till att studera i enlighet med denna lag om han eller hon inte senast den 31 december 2016 har avlagt grundkursen för gränsbevakare enligt de bestämmelser som gällde innan denna lag trädde i kraft. Gräns- och sjöbevakningsskolan beslutar om arrangemangen i samband med övergången.

2.

Lag om ändring av lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet

I enlighet med riksdagens beslut

upphävs i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsendet (579/2005) 7 § 3 mom. 1 punkten, 9 § 3 mom. 1 punkten, 12 § 3 mom. 5 punkten och 32 §:n 1 mom.,

ändras 3 § 1 mom., 5 § 1 mom., 8 §, rubriken för 9 §, 1 mom. samt 3 mom. inledande stycket och 2 punkten, 10 §, 11 § 3 mom., 22 § 1 mom. 21 punkten, 31 § och rubriken för 32 § samt 2 och 3 mom.,

av dem 8 och 10 § sådana de lyder delvis ändrade i lag 876/2011, 9 § 1 mom. och inledande stycket i 3 mom. sådant det lyder i lag 876/2011, samt 31 § och 32 § 3 mom. i lag 479/2010, samt

fogas till 14 § ett nytt 4 mom., till lagen en ny 14 a § och till 22 §:n 1 mom., sådant det lyder delvis ändrat genom lagarna 1427/2009, 980/2007, 405/2010 och 479/2010, en ny 22 punkt som följer:

3 §

Gränsbevakningsväsendets funktionella informationssystem

Gränsbevakningsväsendets funktionella informationssystem är ett permanent personregister som är avsett för gränsbevakningsväsendets riksomfattande bruk och som förs med hjälp av automatisk databehandling. Delregister avsedda för riksomfattande bruk inom informationssystemet är

- 1) undersöknings- och handräckningsregistret,
- 2) registret för tillståndsärenden,
- 3) registret för övervakningsärenden,
- 4) gränsbevakningsväsendets register över personer misstänkta för brott,
- 5) säkerhetsdataregistret.

- - -

5 §

Inrättande av personregister, registeransvarig och övervakning av behandlingen av personuppgifter

Staben för gränsbevakningsväsendet beslutar om inrättande av ett personregister, om registret är avsett för gränsbevakningsväsendets riksomfattande bruk. En förvaltningsenhet kan besluta om inrättande av andra personregister, om inte något annat bestäms eller föreskrivs. Den förvaltningsenhet som har inrättat ett personregister är registeransvarig.

- - -

(upphävs, se 10 § 2 mom.)

8 §

Registret för tillståndsärenden

Registret för tillståndsärenden kan innehålla uppgifter som ska behandlas för utförande av de åligganden enligt 1 kap. 1 § 2 mom. i polislagen som föreskrivs för gränsbevakningsväsendet i gränsbevakningslagen eller någon annanstans i lag.

I registret får, av de uppgifter som gäller en persons identitet, registreras personens namn, födelsedatum, personbeteckning, kön, modersmål, medborgarskap, avsaknad av medborgarskap, nationalitet, hemstat, civilstånd, födelsestat, födelsehemkommun, hemkommun, yrke, adress och telefonnummer eller annan kontaktinformation, uppgift om att personen avlidit eller dödförklarats, kundnummer hos en myndighet, en utländsk persons föräldrars namn och adress, uppgifterna i en persons resedokument, fotografi, andra uppgifter om inresa och gränsöverskridning samt uppgifter som behövs för identifiering av en juridisk person.

I registret får även andra behövliga uppgifter som inhämtats för utförande av de åligganden enligt 1 kap. 1 § 2 mom. i polislagen som föreskrivs för gränsbevakningsväsendet i gränsbevakningslagen eller någon annanstans i lag registreras enligt följande:

*1) för utförande av de uppdrag som föreskrivs för gränsbevakningsväsendet nödvändiga uppgifter om i gränsbevakningslagen avsedda ansökningar, tillstånd, utlåtanden, anmälningar och beslut som gäller gränsszonstillstånd, tillstånd att passera gränsen och andra tillstånd som beviljas av gränsbevakningsväsendet (**gränsbevakningsväsendets tillståndsuppgifter**),*

*2) för utförande av de uppdrag som föreskrivs för gränsbevakningsväsendet nödvändiga uppgifter om i gränsbevakningslagen avsedda gränssonsanmälningar och andra anmälningar som görs till gränsbevakningsväsendet (**gränsbevakningsväsendets anmälningsuppgifter**).*

Det uppgifter som registrerats i registret får användas för gränsbevakning enligt kodexen om Schengengränserna.

9 §

Registret för övervakningsärenden

Registret för övervaknings-ärenden kan innehålla uppgifter som ska behandlas för utförande av de åligganden enligt 1 kap. 1 § 1 mom. i polislagen som föreskrivs för gränsbevakningsväsendet i gränsbevakningslagen eller någon annanstans i lag.

- - -

I registret får även andra behövliga uppgifter som inhämtats för utförande av de åligganden enligt 1 kap. 1 § 1 mom. i polislagen som föreskrivs för gränsbevakningsväsendet i gränsbevakningslagen eller någon annanstans i lag registreras enligt följande:

- - -

(se 8 § 3 mom. 1 punkten)

*2) för den identifiering som gränsbevakningsväsendet enligt 31 § skall utföra nödvändiga bilduppgifter om personer som skall gripas för förebyggande eller utredning av ett brott som bestraffas med fängelse eller för väckande av åtal eller för verkställighet av fängelsestraff (**uppgifter för automatisk identifiering**),*

- - -

10 §

Användning av **polisens personregister** vid utförande av gränsbevakningsväsendets uppdrag

Gränsbevakningsväsendet får i polisens personregister registrera information som inhämtats för utförande av gränsbevakningsväsendets uppdrag enligt gränsbevakningslagen eller någon annan lag, så som föreskrivs i polisväsendets personuppgiftslag.

Gränsbevakningsväsendet får i informationssystemet för polisärenden registrera i synnerhet följande information som avses i 2 § 3 mom. i polisväsendets personuppgiftslag:

- 1) uppgifter om efterlysningar av personer,
- 2) uppgifter om efterspanade fordon,
- 3) identifieringsuppgifter,
- 4) egendomsuppgifter,
- 5) signalementsuppgifter,
- 6) säkerhetsdata.

Gränsbevakningsväsendet får i polisens informationssystem för förvaltningsärenden registrera framför allt följande uppgifter som avses i 3 § 3 mom. i polisväsendets personuppgiftslag:

- 1) uppgifter om vapentillstånd,
- 2) uppgifter om pass,
- 3) bilduppgifter,
- 4) uppgifter för identifiering av utlänningar.

Gränsbevakningsväsendet svarar för att de uppgifter som förts in i polisens *personregister* är riktiga och att registreringen och användningen av uppgifterna går lagligt till i den egna verksamheten.

11 §

Gränsbevakningsväsendets register över personer misstänkta för brott

- - -

Gränsbevakningsväsendets register över personer misstänkta för brott får endast användas av gränsbevakningsmän som förordnats till kriminalunderrättelse-, brottsanalys- och observationsuppdrag. Staben för gränsbevakningsväsendet kan även bevilja polisens, Tullens och försvarsmaktens tjänstemän som förordnats till kriminalunderrättelse-, brottsanalys- eller observationsuppdrag rätt att använda gränsbevakningsväsendets register över personer misstänkta för brott.

(upphävs, se 9 § 3 mom. 2 punkten)

14 §

Behandling av känsliga uppgifter

Bestämmelser om begränsningar i fråga om registrering av DNA-profiler finns i 9 kap. 4 § i tvångsmedelslagen.

14 a §

Behandling av överskottsinformation som erhållits med hemliga informationsinhämtningsmetoder

I 5 kap. 54 § i polislagen föreskrivs om användning av överskottsinformation som erhållits med sådana hemliga informationsinhämtningsmetoder som avses i 5 kap. i polislagen och i 10 kap. 55 § i tvångsmedelslagen föreskrivs om användning av information som erhållits med sådana hemliga tvångsmedel som avses i 10 kap. i tvångsmedelslagen.

Överskottsinformation som erhållits enligt 1 mom. får registreras i sådana personregister som avses i 7, 11 och 12 §.

22 §

Gränsbevakningsväsendets rätt att få uppgifter ur vissa register och informationssystem

Utöver vad som föreskrivs i gränsbevakningslagen eller i någon annan lag har gränsbevakningsväsendet utan hinder av sekretessbestämmelserna rätt att för att utföra sina uppdrag och föra sina personregister ur vissa register få nödvändiga uppgifter enligt följande:

21) ur befolkningsdatasystemet de uppgifter som anges i 5 § i befolkningsdatalagen (507/1993),

22) ur nödcentralsdatasystemet uppgifter som för en persons egen säkerhet eller gränsbevakningsväsendets säkerhet i arbetet behövs med tanke på gränsbevakningsväsendets lagstadgade uppgifter. Uppgifterna kan lämnas ut genom teknisk anslutning.

31 §

Utplåning av uppgifter ur undersöknings- och handräckningsregistret

Uppgifter i undersöknings- och handräckningsregistret utplånas enligt vad som i 22 § i polisväsendets personuppgiftslag föreskrivs om utplåning av motsvarande uppgifter ur informationssystemet för polisärenden.

32 §

Utplåning av uppgifter ur registret för tillståndsärenden och ur registret för övervakningsärenden (upphävs)

Gränsbevakningsväsendets tillståndsuppgifter utplånas ur registret för tillståndsärenden då tio år har förflutit sedan beslutet fattades, tillståndet förföll, den i beslutet angivna giltighetstiden gick ut

eller uppgiften antecknades i registret, om de inte behöver bevaras för ett enskilt tjänsteuppdrag. Gränsbevakningsväsendets anmälningssuppgifter utplånas då tio år har förflutit sedan anmälan anlänt eller uppgiften antecknats i registret, om de inte behöver bevaras för ett enskilt tjänsteuppdrag.

Uppgifter om övervakning av sjötrafiken och den ekonomiska zonen, uppgifter om övervakning av land- och sjögränsen, uppgifter om in- och utresekontroller samt uppgifter som nämns i bilaga II i kodexen om Schengengränserna ska utplånas *ur registret för övervakningsärenden* då fem år har förflutit sedan uppgifterna antecknades i registret, om de inte behöver bevaras för ett enskilt tjänsteuppdrag. Av personuppgifter i gränstrafiken ska uppgifter om påförande av påföljdsavgift utplånas då tio år har förflutit sedan uppgifterna antecknades i registret. I övrigt föreskrivs om utplåning av personuppgifter i gränstrafiken i 20 §. Uppgifter om utlänningar som har tagits i förvar ska utplånas då fem år har förflutit sedan den sista uppgiften antecknades.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

Informationsbehandling som avses i denna lag ska genomföras så som föreskrivs i denna lag inom fyra år efter att lagen trätt i kraft.

3.

Lag om ändring av 20 § i lagen om nödcentralsverksamhet

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i lagen om nödcentralverksamhet (692/2010) 20 § 4 mom. som följer:

20 §

Utlämnande av information

- - -

Bestämmelser om gränsbevakningsväsendets rätt att få information ur nödcentralsdatasystemet finns i 14 § i sjöräddningslagen (1145/2001) och i 22 § i lagen om behandling av personuppgifter vid gränsbevakningsväsende.

- - -

Denna lag träder i kraft den 20 .

Åtgärder som krävs för verkställigheten av denna lag får vidtas innan lagen träder i kraft.

4.

**Lag
om ändring av 45 kap. 27 § i strafflagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i strafflagen (39/1889) 45 kap. 27 § 2 mom., sådant det lyder i lag 214/2006, som följer:

45 kap.

Om militära brott

27 §

Krigsmän

- - -

Bestämmelserna om krigsmän tillämpas även på dem som tjänstgör i militära *tjänster* inom gränsbevakningsväsendet *och på studerande på grundkursen för gränsbevakare* samt på dem som deltar i sådan krishanteringsutbildning, i sådana krishanteringsövningar och i sådan krishanteringstjänstgöring som avses i lagen om militär krishantering (211/2006) enligt vad som särskilt bestäms i lag.

- - -

Denna lag träder i kraft den 20 .

5.

**Lag
om ändring av 92 § i inkomstskattelagen**

I enlighet med riksdagens beslut

ändras i inkomstskattelagen (1535/1992) 92 § 25 punkten, sådan den lyder i lag 1273/2004, och

fogas till 92 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1360/2002, 1273/2004, 770/2005, 1128/2005, 946/2008 och 929/2012, en ny 26 punkt som följer:

92 §

Skattefria sociala förmåner

Skattepliktig inkomst är inte

- - -

25) polisaspirants dagpenning.

26) enligt lagen om gränsbevakningsväsendets förvaltning (577/2005) kostnadsfritt uppehälle, dagpenning, resekostnadsersättning och andra motsvarande studiesociala förmåner till studerande på grundkursen för gränsbevakare.

Denna lag träder i kraft den 20 .

—